46ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 377 Կ. ՊՈԼԻՍ, 1902 ՅՈՒԼԻՍ 8/21 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 15 ՐԷՊԻԼ ՍԻՐ 8 ԹԷՄՈՒԶ 1318

JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUMÉI-EFKIAR
38, Grand' Rue de la S-Porte, 38
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒՒ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պողջ Ալի ճատտէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր։

Մանզումէի Էֆքիար

ՀԱՅՃԱՊԵՐՊ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افكار
ارمنيجه يومى و سياسى غزيتەدر
ادارەخانەسى: باب عالى جادەسنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամեայ
Պոլսոյ համար	80 ղր.	50 ղր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	13 ֆ.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ։
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,, ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՄԵԾ „ՈՉ" ՄԸ

Չգիտի ըսեմ ձեզի իր ո՛վ ըլալը, բայց մինակ պիտի ըսեմ թէ, Ցոյն եղաւ անցած օր հայ արհեստաւոր մը, անշուշտ, խելօրէակ մարդուկ մը։

Անցնելէ առաջ իր պատմութեանը, պէտք է նկարագրեմ իր ի՛նչ մէկը ըլլալը, գաղափար մը տալու համար այն գթալի անմտութեան մասին, որով ոտքին տակը կ'առնէ ատ ողորմելին, — այս պարագային մինակ, պէտք է զանազանուիլ մը դնել խնդիրին մէջ, — իր ինքնութիւնը, մարդկային ամէնէն բարձր զգացումը, ոչ թէ դաւանափոխ եղած ըլլալուն համար, — շատ կարճամիտ պէտք է ըլլայ մարդ առանկ մտածելու համար, — այլ չարժած ըլլալուն համար ատորինութիւնովը այն նկատումներուն, որոնցմով կը կատարուի դաւանափոխութիւնը և զոր պիտի բացատրեմ անմիջապէս։

Մարդուկը թշուառական կօշկակար մըն էր, քցփռիկ, ողորմելի, խլլոտ արարած մը, վրան թուքնելէ չեկող մէկը, անշուշտ, փնդի, խպիկ ստեղծագործութիւն մը, և իր ամէն մեղքին վրայ, եօթը հատ ալ զաւակի տէր, ուլկան մըն ալ, — Ստեղծիչը ինչո՛ւ շատ լաներ կուտայ արդեօք ատանկներուն, — որոնք եղած ըլլալուն զզջացած էին, խախտ ու խայտառակ կեանք մը վարելնուն համար, աշխարքին առջեւ, օր մը հացը պակաս ուտելնալով, օր մըն ալ սոխը։

Իրա՛ւ, չէին մեռներ, փողոցը թափուած այդ կուլիկները, բայց իրենք ալ չէին հասկնար թէ կ'ապրէին թէ ուրիշ բան մը կ'ըլլային։

Անոնց հայրը ըլլալիքը, շատ կողմ կը զարնուէր իր նեղ ճամբան քիչ մը լայնցնելու, բայց չէր կրնար ճար մը գտնել։

Կօշկակարութիւնը կօշկակարութիւն կը մնար, և վեց լաճերը օր մը հինգ չէին երեւնար, ընդհակառակը, միշտ գրկելիք նոր մը կ'ունենային, իրարու ետեւէ, և մայրերնին միշտ երկու հոգի կ'ունենար մէկ մարմինի մէջ։

* *

Օր մը, ինչպէս կ'ըլլայ, Քրիստոսի ծառաներէն կրօնի Ցոյն պաշտօնեայ մը կը հանդիպի մոլորած կօշկակարին, — ատանկները կը փնտռեն արդեօք, — և ո՛վ գիտէ ինչ խելքի ծառայելով, անոր քիթը կը մտնէ ու գլուխը կը լցնէ թէ, եկեղեցական պաշտօնատունի մը մէջ իրեն հաց կայ եթէ միայն... եթէ միայն, — կը կռահէ՞ք։

Ա՛ մարդու կտորը, արդէն ճագարի չափ ուղղ չունեցող մանրագլուխ մը, թեւերը բացած կը վազէ, ու մարուք մը գալու ժամանակ չանցած, յունական եկեղեցիի մը մէջ գործի մը գլուխ կ'անցնի, եռաստիկը ամսականով այն դրամին, զոր կը չափէր կամ չէր չափեր, հնոտի կաշիները իրար փակցնելով։

Ճամբու մը վրայ նետուած խրճիթին խորը, ուր թիւ(ուած են իր լաճերը, հիմա քիչ մը ոգեւորութիւն մը տատէ, և ողոց անօթութենէ դեղնած երեսները խնձորին կարմիրովը ներկուիլ կը սկսին կամաց կամաց։

Մարդուկը գոհ կ'երեւայ իր գործքէն, ու երբ ճամբան իրեն հանդիպիմ, իրիկունը, կը տեսնեմ որ քայլերը ամուր ամուր կը զարնէ գետինը։

* *

Սիրտ բզկտելո՛ւ չափ ցաւալի է աս եղելութիւնը, իր ամբողջ սարսռական ու վշտաբեր դրուագներովը։

Անխելք, անուս, ինքզինքին գիտակցութիւնը չունեցող մարդը, մոլորած, ինքզինքը կորսնցուցած, շուարած մարդը, կրօնքին հիւլէն անգամ չճանչցող մարդը, ուղեղով աղքատ, ողորմելի, ինկած մարդը, դաւանափոխ կ'ըլլայ նիւթական կացութիւնը ոգի հանելու համար, առանց կրօնքին այբբ կամ բէնը ճանչցած ըլլալու, դաւանափոխ կ'ըլլայ առանց ո և է լուրջ համոզումի, կամ գէշը աղէկէն զանազանելու, դաւանափոխ կ'ըլլայ Մարկոսի տեղ Եօրսամ կոչուելու փոփոխութիւնով մը, և զինքը գրկաքաց կ'ընդունին այն եկեղեցիէն, ուր կը հրաւիրուի։ — գթալի բան է աս։

* *

Կրօնքը իր բարձրութիւններէն վար կ'իջնէ, կը նուաստանայ, երբ միջոցը կը դառնայ ասոր անոր նիւթականին պահպանումին, անհրեւակայելի վերպով կը կորսնցնէ իր նշանակութիւնը, կ'աղարտէ իր անունը, արժէքէ կ'իյնայ։

Կրօնական այն բարձր իշխանութիւնները, քրիստոնեայ ո՛ր եկեղեցիին ալ որ ըլլան, մեծապէս պատուաբեր գործ մը կատարած կ'ըլլան, — և ատիկա պէտք էր որ պարտականութիւն մը համարուէր, լայն հայեցողութիւններու արժանի, — եթէ արգիլեն այս խեղճուկրակ մարդիկը իրենց փափաքէն, հոլի պէս փոխուելու իրենց պատրաստականութենէն, — երբ ատիկա տեղի կ'ունենայ անգիտակցօրէն ու կուրաբար, առանց բանաւոր ու լուրջ համոզումներէ առաջնորդուելու, — պահելու համար կրօնքը իր բարձր նշանակութեանը մէջ, իբր նուիրագործուած սրբութիւն մը, որուն երկիւղածութիւնով պէտք է մօտենայ ամէն մարդ, — և գործիքչընելու համար նաև կղերը, այդ տխմարական մոլորանքներուն։

Ինչոր «ոչ» մը, բարերար պատգամ մը պիտի ըլլար, այս տեսակ պարագաներու մէջ, կրօնական այդ բարձր իշխանութիւններուն կողմը արտասանուած, և անհրաժեշտօրէն արտասանելի, — խոյտոր «ոչ» մը, «տեղդ կեցիր»ի հրաման մը։

ԵՆՈՎ ԱՐՄԷՆ

ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՀԱՐՑԸ

ՆԿԱՐԱԳՐԻ ՅԵՂԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ՓՈՐՁԱԿԱՆ ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

Պէտք է այլ եւս գիտնա՛յ վարժապետը աշխատիլ գիտակցաբար, զերծ անցեալին նախապաշարումներէն ու տկարութիւններէն, գիտնա՛յ գործածել այն ուժերը զոր իրեն կ'ընծայեն բնական ու բնապատմական գիտութիւնները. գիտնա՛յ նաեւ տեսնել ճշդիւ այն բարեյարմար միջոցները որոնք զինքը պիտի առաջնորդեն անխոտո՛ր դէպի դաստիարակութիւնը մանկան՝ զոր բարի քաղաքացիի մը դարձնելու պատասխանատուութիւնն է ստանձնած։ Ժամ է որ վարժապետը զգա՛յ իր ասպարէզին պահանջումները, ինքզինքը բարձրացուցէ և համապատասխանեցուցէ։

Բանի քաղաքակրթութիւնը աւելնայ, այնքան կը հեռանայ մարդկութիւնը իր սկզբնական վիճակէն և բնականաբար կը շատնայ դաստիարակին գործը՝ որ պիտի ըլլայ հին դարերու պատկերը ցոլացնող մանուկին օգնել՝ որ հասնի ներկայ ժամանակի քաղաքակրթութեան, որով պիտի կարենայ ապահովել իր կեանքն ու սերունդը և գոհացում տալ նաեւ իր հոգեկան պէտքերուն։ Եւ քանի դժուարանայ գործը դաստիարակութեան, այնքան աւելի պէտք կ'ըլլայ փնտռել նոր միջոցներ, նոր դիւրութիւններ։ Հասած ենք այնպիսի շրջանի մը ուր դաստիարակութեան պէտքը երթալով կը չեշտուի, անօրինակ կերպով կը սատկանայ. մինչ միւս կողմէ վարժապետին չռայլ, բայց ոչ նպատակայարմար ուժերը, հիգերը քիչ կու գան, անոր համար որ ինքն ի՛ր կամքով դեռ պարփակուած է շատ հին ապրելու մը ընձեռած միջոցներուն սակաւութեանը մէջ։

Դաստիարակութեան արուեստը իր հիմերն ունենալով հոգեւոր կարողութեանց խորին ծանօթութեան, ի մի բան, հոգեբանութեան մէջ, որուն մի կերպ կիսարութիւնը ու փորձարկութիւնը կրնայ համարուիլ, հարկ էր որ մայր արմատին զարգացումն իր ցոլացումն ունենար անոր վրայ։ Արդ, թողունք որ մեր մէջ հոգեբանական ուսումնասիրութեանց նուիրուող վարժապետները շատ քիչ են, զբաղողներն ալ հարկ է խոստովանիլ որ շատ հեռու մնացած են հոգեբանութեան նոր լոյսերէն զոր հոն կ'անդրադարձուին։ անոր զօրաւորագոյն լապտերները՝ բնախօսութիւնը, անդամագնութիւնը, ախտաբանութիւնը ուղղին և անով բոլոր ջղային դրութեան։ Բատ իս, առանց յանդգնութիւն մը ըրած ըլլալու, կարելի է առաջադրել որ վարժապետներ ամէն բանէ առաջ ջղային դրութեան amateur-բժիշկ մը ունենալու մանցներ պատճառող ուրիշ անկիւններու սիրահար այդ ամբոխը, չիտակ ճամբուն վրայ կը խոնուէր և կը պարպուէր հսկայ կոհակի մը պէս։

Ժամը 12 անցեր էր։

Ոգեւորութիւնը — այլ և այլ զբօսանքներու վայելումին մէջ զիրար գերազանցելու թաքուն մրցակցութիւն մը կարծես — հեռդհեռէ կ'աւելցնէր իր հրատապ հանգամանքը։ Ճաշարանները, սրճարանները, մեծ քաղաքները տակաւ լեցուիլ կ'սկսէին մարդկային զուարճասէր խումբերով։ Հոդ պիտի ուտէին, խմէին ու յափրանային, երկու ժամ վերջը ծափահարելու համար այս ինչ դերասանը կամ չփոցնելու կիսաշխարհիկ երգչուհի մը։ Ամբոխի կեանքի պայմանագրական ու միջակ նկատումները ճաշարանի կամ զբօսարանի մէջ աւելի շեշտուիլ, աւելի խորանալ կ'սկսին ընդհանրապէս, թատրոն, երգեցիկ սրճարան և կամ այլուր փոխադրուելու փորձութիւնը առթելով աշխարհիկ մարդուն։

Անցորդները, դուրսը, մառով համբուելու չափ ցանցառցած էին։ Այդ յապաղած կենցաղասէրները որոնք չուտ չուտ կ'անցնէին աջէն ձախ և փոխադարձաբար, մեծ առիթ մը կորսնցնելու վրայ եղող բախտախնդիրներու սրպաւորութիւնը կուտային։ Անոնց մէջ հազիւ տասնըվեց տարու պատանի մը կը տեսնուէր որ «Թորոսի աղբար»ի մը ընկերակցութեամբ, արագ քայլերով կը յառաջանար։

—Չե՞ս մսիր պարոն Լեւոն, կ'ըսէր սպասաւորը դեռատի տղուն.

—Ո՛չ, մինակ քիչ մը թրջած եմ, դո՞ւն,

—Ես ալ անոր պէս բան մը։

Ու հովանոցներուն տակ ծածկուած, կը շարունակէին ճամբանին, մերթ ընդ մերթ խօսակցելով։ Արդէն Ալիպաշը, Վէրոէն, Լէյ-ոէնպուրը ու կարգ մը վաճառատուներ, խանութներ անցեր և փղոց մը մտնելու վրայ էին երբ անծանօթ մը անոնց մօտենալով և զանոնք ճանչնալով,

—Վա՛յ Լեւոն, դո՞ւն ես, ուր աս ատեն Թորոսին հետ...

—Չեզի կուգայի, հօրեղբա՛յր.

—Եկուր նայի՛մ, աս ո՞ր հովը փչեց...

Ու երեքը մէկէն մօտակայ սրճարանը մտան, ուր Լեւոնենց նախկին սպասաւորը զատուելով անկիւն մը գնաց նստաւ։

—Ի՞նչ կայ, խե՞ր է, հարցուց Գրիգոր աղան եղբօրորդիին, երեք թէյ ապսպրելով նոյն պահուն։

—Մայրիկս պատուիրեց որ գամ լուր մը առնեմ ձեր վրայէն... ձեզ հիւանդ կը կարծէինք, անոր համար...

—Բանի օր է չկրցայ ելլալ, իրա՛ւ ես. է՛յ ուրիշ ի՞նչ կայ նայիմ.

—Մայրիկիս կարերը հատեր են, ըսաւ տղան, այս անգամ յուզուած ձայնով մը։

Գրիգոր աղան կը սիրէր իր եղբօրորդին։ Ամէն անգամ որ իրեն կը դիմէր ան ձեռնտուութիւն մը խնդրելու իր և իրեններուն անձնական մէկ պէտքին համար, միշտ պատասխանումը կը յայտնէր իր նիւթական անձուկ միջոցներուն հակառակ, օգտակար ըլլալու անոնց։ Եղբօրը մահուընէն վերջը, որուն օրով փայլուն դիրքի մը մէջ կը գտնուէին Աեղեանները, ինքը, ժամանակին ապրած մարդ, այդ իր գլխաւոր անդամէն զրկուած ընտանիքը հոգալու դժուար հարկին մէջ կը գտնուէր նախ եղբօրը մասին ունեցած սիրոյն ու յետոյ անոր երկու զաւակներուն ու խեղճ մօրը դժուարին կացութեանը համար։ Թէև Աեղեան էֆֆ.ն, — Լեւոնին հայրը, — մանիֆաթուրայի վաճառական մը էր եղած առեւնօք, բայց վերջին տարիներուն, կրած իրական անակուութենէն մինչեւ իր մահը, գործէ քաշուած, իր խնայած դրամը, որ պզտիկ գումար մը չէր, ան փայլը մնայուն պահելու, զայն չմարելու ճիգերուն մէջ հալեցուցած էր։ Եւ հիմայ ինքն էր որ կերպով մը պիտի յաջողէր եղբօրը ու տան պէտքերը պիտի գոհացնէր։

Բայց ի՞նչպէս։ Լեւոնին հօրեղբայրը եթէ ձրի առաւելութիւն մը ունէր, ան՝... ամուրի մնացած ըլլալն էր։ Ժամանակին ինքն ալ յանձնակատարութիւն ըրած էր ծանօթ վաճառատան մը մէջ, բայց տակաւ գործերուն յոռի դարձուածք մը առնելէն, ընկերներէն զատուած ու սակարան մտած էր տեսակ մը բախտախնդրութիւն փորձելու եղանակներուն վրայ կեդրոնացնելով իր ուշադրութիւնն ու ջանքերը։ Քիչ քիչ յաջողած էր մեծ գումարներ շահիլ, բայց շատ չանցած, կարեւոր կորուստներ ունեցած էր։ Վերջապէս յանձնակատարի, ոստիկի, սակարանի միջնորդի տարբեր սահմաններէն անցնելով, այսօր տան միջնորդի պարզ դերին եկեր յանգեր էր՝ իր այնքան տարուան գործունէութեան փոփոխական ընթացքը։

Այսու հանդերձ, իր սահմանափակ դիրքին մէջ, դարձեալ, եղբօրը միշտ տակին խանդաղատանքով ու սրտայուզութեամբ կապուած մնացած ըլլալու անդրդուելիութեամբ, որոշած էր իր կարողութեան ներած չափով օգնել անոր թոռան ընտանիքին։ Որովհետեւ անոր ողջութեանը, բարիքները վայելած էր իր նեղ օրերուն։

Եւ սակայն Գրիգոր աղան այն սովորական հոգիներէն էր որոնք բախտին անակնկալ խաղերուն առջեւ չեն կրնար իրենց պաղարիւնութիւնը պահել ու միշտ դժգոհութեան շեշտ մը, բառ մը ունին իրենց շրթներուն վրայ։

ՀԱՅ ՀՈՎՎԵՐԻՆ

ԱՔՈՒԱՐԵՈՒՄՆԵՐԸ

Ագի կամ անուշ ջուրերու մէջ ապրող տունկերը և կենդանիները հացընելու համար յատկապէս ապակիէ չինուած աւազաններ կան որոնց «Աքուարեում» անունը տրուած է։ Բառը լատիներենէ առնուած է ինչ որ կը նշանակէ ջրոյ աւազան։ Եթէ ուզենք այս «աքուարեումներուն» հեղինակը գտնել՝ երթալու ենք դէպի եա՝ հին ժամանակները։ Սակայն այս չէ աւելի հետաքրքրականը՝ որպէսի հին ժամանակուան աքուարեումները, բաղդատութեան դնել նորերուն հետ։ Այժմեանները հիներէն տարբերութիւնը մեքենաներու և կարգ մը պիտանի գործիներու յաւելումն մըն է որոնց շնորհիւ հացուելիք տունկերու ու կենդանիներու կեանքը դրեթէ ապահովուած է։

Հետեւաբար այդ դրութիւնները կը նպաստեն նաև կենդանիներու և տունկերու աճման և զարգացման։ Հոս աւելի ուշագրաւ կէտ մը կայ, այն է թէ երբ մէկ կողմէն գործիքները կը կատարելագործուին միւս կողմէ ալ նկատի առնուու ենք թէ այդ կենդանիները ինչ կերպ կլիմայի տակ կրնան ապրիլ և ըստ այնմ այդ աքուարեումներու մէջ լեցուած ջուրերուն տալ հարկ եղած տաքութեան աստիճանները։

Իսկ գալով իրենց չինուածքին, աքուարեումները համակ բիւրեղէ չինուած ընդարձակ սալօներ կրնան ըսուիլ, յատակը քար՝ մարդ կը հիանայ երբ անգամ մը ներս նայելու ըլլայ այդ թափանցիկ բիւրեղներէն։ Հոն, ձուկերէն ոմանք կը լողան ոմանք դուրս կ'ուզեն թռիլ. ընդհանրապէս աւելի անուշ ջրերուն յատուկ ձկներն որ դուրս թռիլ կը փափաքին քիչ մը մեծնալնուն պէս։ Այսօր Եւրոպայի մէջ ըլլայ բուսաբանական պարտէզներուն ըլլայ ձմեռնային պարտէզներուն մէջ, տաք կլիմայի յատուկ տունկեր և կենդանիներ հացնելու համար, չեն պակսիր հարկ եղած աքուարեումները, որոնց մէջի ջուրին տաքութեան աստիճանն է 30, աւազանին տակէն խողովակ մը անցուած է ուրկէ միշտ կրնան տալ հարկ եղած ջերմութիւնը, պատերուն խարիսխներն ալ քարէ են ու եղերքները համակ բիւրեղ, որոնց միջոցաւ լոյսը ամէն կողմէ ներս կը թափանցէ. աւազանին տակը հող է և վրան ալ խաւ մը փայտածուխ որուն պաշտօնն է գործարանաւոր մարմնոց փտուտքէն առաջ եկած կազերը ծծել։ Ծովային կենդանիներ ու տունկեր հացնելու այս միտքը շատ նոր է, իսկ դրութիւնը ու յղացումը շատ հին՝ ինչպէս որ վերը յիշեցինք, այս կերպ աւազաններ առաջին անգամ Լոնտրայի մէջ յետոյ

Ամերիկա։

ՄԱՆԶՈՒՄԷ, Ի ԹԵՐԹՈՆԸ

ՀՈԳԵԶԱՒԱԿԸ

(Պոլսահայ կեանքէ)

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Ա.

1890։ Ամանամուտի այդ գիշերը, Բերայի մայթերուն վրայ, հակառակ ջրվէժող տեղատարափին, վաճառատուններու, ճաշարաններու, սրճարաններու լուսափաղի ապակիներուն առջեւ ատուարացող բազմութիւն մը հովանոցներով ու երկայն վերարկուներով զինուած, մեքենական անդուդարձ մը կը կատարէր, ամէն մէկը իր այդ գիշերուան վայելելիք հաճոյքը միայն մտածելու երեւոյթին մէջ։ Թատրոնի, օպէրի, շանթի և դեռ զբօսալի ժամանակ պատրաստուող ուրիշ անկիւններու սիրահար այդ ամբոխը, չիտակ ճամբուն վրայ կը խոնուէր և կը պարպուէր հսկայ կոհակի մը պէս։

Ժամը 12 անցեր էր։

Ոգեւորութիւնը — այլ և այլ զբօսանքներու վայելումին մէջ զիրար գերազանցելու թաքուն մրցակցութիւն մը կարծես — հեռդհեռէ կ'աւելցնէր իր հրատապ հանգամանքը։ Ճաշարանները, սրճարանները, մեծ քաղաքները տակաւ լեցուիլ կ'սկսէին մարդկային զուարճասէր խումբերով։ Հոդ պիտի ուտէին, խմէին ու յափրանային, երկու ժամ վերջը ծափահարելու համար այս ինչ դերասանը կամ չփոցնելու կիսաշխարհիկ երգչուհի մը։ Ամբոխի կեանքի պայմանագրական ու միջակ նկատումները ճաշարանի կամ զբօսարանի մէջ աւելի շեշտուիլ, աւելի խորանալ կ'սկսին ընդհանրապէս, թատրոն, երգեցիկ սրճարան և կամ այլուր փոխադրուելու փորձութիւնը առթելով աշխարհիկ մարդուն։

Անցորդները, դուրսը, մառով համբուելու չափ ցանցառցած էին։ Այդ յապաղած կենցաղասէրները որոնք չուտ չուտ կ'անցնէին աջէն ձախ և փոխադարձաբար, մեծ առիթ մը կորսնցնելու վրայ եղող բախտախնդիրներու սրպաւորութիւնը կուտային։ Անոնց մէջ հազիւ տասնըվեց տարու պատանի մը կը տեսնուէր որ «Թորոսի աղբար»ի մը ընկերակցութեամբ, արագ քայլերով կը յառաջանար։

—Չե՞ս մսիր պարոն Լեւոն, կ'ըսէր սպասաւորը դեռատի տղուն.

—Ո՛չ, մինակ քիչ մը թրջած եմ, դո՞ւն,

—Ես ալ անոր պէս բան մը։

Ու հովանոցներուն տակ ծածկուած, կը շարունակէին ճամբանին, մերթ ընդ մերթ խօսակցելով։ Արդէն Ալիպաշը, Վէրոէն, Լէյ-ոէնպուրը ու կարգ մը վաճառատուններ, խանութներ անցեր և փղոց մը մտնելու վրայ էին երբ անծանօթ մը անոնց մօտենալով և զանոնք ճանչնալով,

—Վա՛յ Լեւոն, դո՞ւն ես, ուր աս ատեն Թորոսին հետ...

—Չեզի կուգայի, հօրեղբա՛յր.

—Եկուր նայի՛մ, աս ո՞ր հովը փչեց...

Ու երեքը մէկէն մօտակայ սրճարանը մտան, ուր Լեւոնենց նախկին սպասաւորը զատուելով անկիւն մը գնաց նստաւ։

—Ի՞նչ կայ, խե՞ր է, հարցուց Գրիգոր աղան եղբօրորդիին, երեք թէյ ապսպրելով նոյն պահուն։

—Մայրիկս պատուիրեց որ գամ լուր մը առնեմ ձեր վրայէն... ձեզ հիւանդ կը կարծէինք, անոր համար...

—Բանի օր է չկրցայ ելլալ, իրա՛ւ ես. է՛յ ուրիշ ի՞նչ կայ նայիմ.

—Մայրիկիս կարերը հատեր են, ըսաւ տղան, այս անգամ յուզուած ձայնով մը։

Գրիգոր աղան կը սիրէր իր եղբօրորդին։ Ամէն անգամ որ իրեն կը դիմէր ան ձեռնտուութիւն մը խնդրելու իր և իրեններուն անձնական մէկ պէտքին համար, միշտ պատասխանումը կը յայտնէր իր նիւթական անձուկ միջոցներուն հակառակ, օգտակար ըլլալու անոնց։ Եղբօրը մահուընէն վերջը, որուն օրով փայլուն դիրքի մը մէջ կը գտնուէին Աեղեանները, ինքը, ժամանակին ապրած մարդ, այդ իր գլխաւոր անդամէն զրկուած ընտանիքը հոգալու դժուար հարկին մէջ կը գտնուէր նախ եղբօրը մասին ունեցած սիրոյն ու յետոյ անոր երկու զաւակներուն ու խեղճ մօրը դժուարին կացութեանը համար։ Թէև Աեղեան էֆֆ.ն, — Լեւոնին հայրը, — մանիֆաթուրայի վաճառական մը էր եղած առեւնօք, բայց վերջին տարիներուն, կրած իրական անակուութենէն մինչեւ իր մահը, գործէ քաշուած, իր խնայած դրամը, որ պզտիկ գումար մը չէր, ան փայլը մնայուն պահելու, զայն չմարելու ճիգերուն մէջ հալեցուցած էր։ Եւ հիմայ ինքն էր որ կերպով մը պիտի յաջողէր եղբօրը ու տան պէտքերը պիտի գոհացնէր։

Բայց ի՞նչպէս։ Լեւոնին հօրեղբայրը եթէ ձրի առաւելութիւն մը ունէր, ան՝... ամուրի մնացած ըլլալն էր։ Ժամանակին ինքն ալ յանձնակատարութիւն ըրած էր ծանօթ վաճառատան մը մէջ, բայց տակաւ գործերուն յոռի դարձուածք մը առնելէն, ընկերներէն զատուած ու սակարան մտած էր տեսակ մը բախտախնդրութիւն փորձելու

Ֆրանսայի մէջ չինուեցան որուն հետեւիլ չմոռցաւ Պելճիքան։ Բարիզ Պուլոնները անտառին աքուարեումին մէկ կողմը իրարու կից 14 աւազաններ կան որոնց ամէնուն յատակն ալ խոշոր հայելիներ, այդ պարագային աքուարեումը ճիշտ ծովու մը տեսարանը կ'առանէ՝ ուր կենդանիները իրենց բնական երեւոյթով կը տեսնուին։ Ցատուկ մեքենայ մըն ալ կայ որ ջուրը շուտ շուտ կը փոխէ, տաքութիւնը և սոսկալի լոյսը նուազեցնելու համար. նոյնպէս ուրիշ զգուշաւոր միջոցներ կան ձեռք առնուած։ Աւազանին մէկին մէջ ժայռի մը կողը դրուած է, ուր շատ մը կենդանիներ իրենց հանգիստը կը գտնեն անոնց վրայ. կան նաև մուտ տեղեր՝ մթութիւն ու զովութիւն սիրող կենդանիներուն համար, և ճիշդ ատոր համար է որ լոյսէ զուրկ ծովային կենդանիներէն շատերը միօրինակ կ'ըլլան ու միչտ թիթագոն։ միօրինակ բսած ժամանակս պէտք է յիշեմ որ շատերուն գործարաններէն ոմանք չեն աճիր. օր. համար կան կենդանիներ, որոնց ակքերուն տեղը թէև յայտնի է բայց աչք չունին. մինչ ծովուն մակերեւոյթին մօտ գտնուող ձուկերը, կենդանիները միչտ գոյնզգոյն են, ինչու որ լոյսը եւ հարկ եղած տաքութիւնը առատօրէն կը տեսնեն. կան նաև կարգ մը կենդանիներ որոնք կ'ուզեն թաղուիլ աւազի կոյտերու մէջ։ Այդ աւազաններուն մէջ կան նաև մասնաւոր տեղեր աւազի կոյտերով լեցուած և եթէ միչտ ադի ջուր չը գտնենք լեցնելու, կրնանք անուշ ջուրը ծովի ջուրի վերածել, քանի որ ծովու ջուրին քիմիական բաղադրութիւնը գիտենք։

Ե. ԲԱԲԱՆԵԱՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԷՏՈՒԱՐԴ Է.Ի ՄԵԿՆՈՒՄԸ

ԼՈՆՏՈՆ, 15 յուլիս.— Այս առաւօտ, գործողութենէն ճիշդ երեք շաբաթ վերջ, Էտուարտ թագաւորը օդափոխութեան համար մեկնեցաւ Ուայդ կղզին։

Մեծ նախազգուշութիւններ ձեռք առնուած էին թագաւորը իր սենեակէն «Վիքտորիա էնտ Ալպէրտ» յոգնեալին մէջ մասնաւորապէս իրեն համար կահաւորուած յարկը փոխադրելու համար։

Թագաւորը առժամանակեայ անկողնակի մը վրայ փռուած էր, երբ արքայական զբօսանաւին նաւաղներէն վեց հոգի, վիրաբուժապետ Սըր Ֆ. Դրիվզի և իր պաշտօնակիցներուն հրամանատարութեամբ, վերուցին և փոխադրեցին մասնաւորապէս այս պարագային համար պատրաստուած կառքի մը մէջ։ Այդ կառքը ունէր խիստ առձգական զսպանակներ և անիւներ կարելիեղածին չափ ցնցումէ ազատ պահելու համար։ Թագաւորը կատարելապէս կղզիացեալ վիճակի մէջ պահելու համար պատուհաններէն կախուած էին կապոյտ վարագոյրներ։

Կառքին մէջ նստաւ նաև թագուհին, հոն էին նաեւ երկու վիրաբոյժներ, Սըր Ֆրեդերիք Դրիվզ և Սըր Ֆ. Լէյքին։

Կառքը որուն երկու ձիեր լծուած էին, կամաց կամաց Ն. Վեհափառութիւնը տարաւ Վիքտորիա կայարանը։ Թագաւորին անցնելիք ճամբուն վրայ բաւական բազմութիւն կար։

Հետաքրքիրները յարգալից ընթացք մը ունէին, և գլուխին բացած արտակարգ ու մեծադղորդ ցոյցերէ ետ կեցան, ինչպէս արդէն Ն. Վեհափառութիւնը մասնաւորապէս փափաքած էր։

Ռիչ մը վերջը, երեք բաց լանտոներ կը մեկնէին Պրքէնկրմի պալատէն, տանելով Վիքտորիա իշխանուհին և ուրիշ իշխանուհիներ և սպաներ։

Վիքտորիա կայարանին մէջ թագաւորին մեկնմամբ գաղտնի պահուած էր։ Ժամը 10½ին արքայական կառախումբը կազմուեցաւ այն քարափին առջեւ ուր թագաւորը պիտի տարուէր, և անմիջապէս կարգ մը հողմարգելներ դրուեցան Ն. Վեհափառութիւնը նայուածքներէ զերծ պահելու համար։ Ժամը տասնըմէկ ու կէսին, ծովային զինուորները եկան երկրորդ մնգամ ըլլալով իրենց օգոստափառ բեռը վերցուցին և դրին զայն վեց սրահ-վագոններու երրորդին մէջ։ Մեկնումի ժամը որուեցաւ և կառախումբը ճամբայ ելաւ թեթեւ զնացքով մը բուն ցընցումներէ զերծ մնալու համար։

Թագաւորը ժամը երկուքէն քիչ մը առաջ Բորթսմութ հասաւ. հոն վերջին անգամ ըլլալով արքայական զբօսանաւին նաւաղները տարին զայն «Վիքտորիա էնտ Ալպէրտ» զբօսանաւը։

Թագաւորին վերապահեալ և իրեն համար մասնաւորապէս կահաւորեալ տեղը կը գտնուի, ինչպէս արդէն գրած էինք կամրջակին վրայ մեծ ճաշարանին դիմացը և Ն. Վեհափառութեան սովորաբար բնակած յարկաբաժնին վրան։

ԳՈՀԱՑՈՒՑԻՉ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

ԼՈՆՏՈՆ 15 յուլիս.— Թագաւորը առանց յոգնելու ճամբորդութիւն մը բրաւ դէպի Բորթսմութ։ Արդէն թագաւորը ինքնին յայտնած էր այս փոխադրութեան մասին ունեցած գոհունակութիւնը։ Անգլիական թերթ մը դիտել կու տայ թէ թագաւորին նշանաւոր դէպքերուն երեքշաբթիներու վրայ երեքշաբթի մը ևս աւելցաւ, որովհետեւ երեքշաբթի մեկնեցաւ Պրքէնկիմի պալատէն Ուայդ կղզին երթալու համար։

ԻՏԱԼԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԸ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ

Ինչպէս հեռագիրները ծանուցին Իտալիոյ Էմմանուէլ թագաւորը հրաժեշտ առաւ Զարէն լաւ տպաւորութիւններու տակ։

Յուլիս 16 թուականի թերթերը հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը պարունակեն թագաւորին այցելութեան վերջին օրուան մասին։

ՔՐՈՆՇԹԱԹ, 16 յուլիս.— Այսօր կէս օրէն առաջ, 11ին ատենները կայսերական «Ալեքսանտրա» զբօսանաւը, իր մէջ ունենալով Նիքոլա Զարը և Վիքտոր Էմմանուէլ թագաւորը, Բէզէրհոֆէն տեղ ժամանեց։ Պզտիկ նաւահանգիստին մէջ կը գտնուէր իտալական «Բառլօ Ալպէրթօ» մարտանաւը։ «Ալեքսանտրա» զբօսանաւը մեծ կայմին վրայ պարզած էր ռուսական և իտալական դրօշներ։ «Բառլօ Ալպէրթօ» ինչպէս նաև ռուսական ուրիշ զբաղաւորներ և թորփիլանաւեր դրօշներով զարդարուած էին։ Իտալական երաժշտախումբը հնչեցուց ռուսական ազգային երգը։ Ռուսական երաժշտախումբերն ալ նուագեցին իտալական քայլերգը։ Բոլոր մարտանաւերուն նաւաստիները երեք անգամ «կեցցէ՝» աղաղակեցին։ Իտալիոյ թագաւորը ընկերակցութեամբ իր հետեւորդներուն «Ալեքսանտրա» զբօսանաւէն նաւակով մը «Բառլօ Ալպէրթօ» յածաւորակը գնաց։ Թագաւորը կը կրէր իտալական զօրավարի համազգեստը։ Երբ Էմմանուէլ թագաւորը ոտք դրաւ «Բառլօ Ալպէրթօ» յածաւորակին վրայ, թագաւորական դրօշը պարզուեցաւ և նաւաստիները երեք անգամ «կեցցէ՝» աղաղակեցին։ Այդ միջոցին Նիքոլա կայսրը, ռուս Ծովակալի համազգեստ հագած, շոգեշարժ նաւակով մը նաւակով մը հասաւ «Բառլօ Ալպէրթօ» յածաւորակին առջեւ։ Էմմանուէլ թագաւորին հրամանին վրայ, վար առնուեցաւ թագաւորական դրօշը և պարզուեցաւ կայսերականը։ Վիքտոր Էմմանուէլ թագաւորը յածաւորակին սանդուղքին վրայ դիմաւորեց կայսրը, որուն կ'ընկերանային մեծ իշխաններ և հետեւորդներ։ Այս ողջոյնէն վերջ, «Բառլօ Ալպէրթօ» թնդանօթի 31 հարուածներ արձակեց ի պատիւ Զարին։ Նիքոլա կայսրը նաւ մտնելուն, անցաւ բարեւի կեցող նաւաստիներուն առջեւէն։ Յետոյ ողջունեց իտալական դեսպան կոմս Մոռուան, իտալական զինուորական կցորդը, և անթել հեռագրային հնարքը Մառքոնին։ Նիքոլա կայսրը և Վիքտոր Էմմանուէլ թագաւորը, յածանաւը լաւ մը ալքէ անցընելէ և ծովակալ Միռապէլլոյի այցելութիւն մը տալէ յետոյ, ընկերակցութեամբ մեծ իշխան Ալեքսիսի և Բէդրը Նիքոլայեվիչի, ինչպէս նաև զօրավար-թիկնապահ իշխան Տոլգորուքիի, իտալական դեսպանին և երկու կողմերու հետեւորդներուն, դացին ամէնէն վերջի կամրջակին վրայ, ուր հաստատուած է անթել հեռագրի գործիք մը։ Նմանօրինակ գործիք մըն ալ կայ նաւուն յառաջակողմի կամրջակին վրայ, նաւուն ամէնէն վերի կամրջակին վրայ հաստատուած գործիքը ընդունեց «կեցցէ Ռուսիոյ կայսրը, կեցցէ Իտալիոյ թագաւորը» հեռագիրը, նոցին Վեհափառութեանց ներկայութեանը, յառաջակողմի կամրջակին վրայ գտնուած գործիքէն։

Նիքոլա Զարը իր գոհունակութիւնը յայտնեց Մարքոնիի, որուն առթիւ Իտալիոյ հնարիչը Զարին ներկայացուց, երկու օր առաջ Լիվասի գլուխէն հասած անթել հեռագիրներ։ Ասոր վրայ երկու վեհապետները և մեծ իշխանները ծովակալին ընդունելութեան սրահը գացին, ուր Շամբանա հրամցուեցաւ։ Նիքոլա Զարը ծովակալին կենացը, ինչպէս նաեւ այդ հիանալի մարտանաւին և ամբողջ իտալական տորմիղին համար բաժակ պարպեց։ «Բառլօ Ալպէրթօ»ի մէջ մէկ ժամ մնալէ ետքը, Ռուսիոյ կայսրը և Իտալիոյ թագաւորը, իրենց հետեւորդներով մեկնեցան նաւէն, ռուսական շոգեշարժ նաւակով մը, որ իտալական և ռուսական դրօշներ պարզած էր։ Այդ նաւակով գացին կայսերական «Բեռերային Աստղ» զբօսանաւը, զոր Էմմանուէլ թագաւորը աչքէ անցուց։ Յետոյ Նիքոլա Զարը և Էմմանուէլ թագաւորը, նաւահանգստին մէջ գտնուող բոլոր նաւերուն և Քրոնշդատի ամրոցներուն թնդանօթի ողջոյնները լսելով «Ալեքսանտրա» զբօսանաւով Բէկէրհոֆ վերադարձան։ Դրուչակի նշաններով Նիքոլա կայսրը իտալական մարտանաւերուն շնորհակալութիւն յայտնեց։ Իտալիոյ թագաւորն ալ նոյն եղանակով շնորհակալութիւն յայտնեց ռուսական տորմիղին։

ՎԵՆԵՏԻԿԻ ԱՂԷՏՔԸ

Ս. Մարկոսի զանգատակատան փլուզումը

ՎԵՆԵՏԻԿ յուլիս 15— Կիրակի օր տեսնուեցաւ որ զանգակատան պատը, ճեղքուած է դուռներէն փոքրին վերայ։ Քանի մը ժամ վերջը այդ ճեղքը աւելի լայնցաւ ու ամբողջ պատը ճեղքուեցաւ երկայնութեանը։ Ճարտարապետներ քննեցին անմիջապէս աշտարակը և յայտարարեցին թէ նախազգուշութիւններ պէտք է ձեռք առնուին։ Ուստի քաղաքապետութիւնը անմիջապէս պարպել տուաւ Ս. Մարկոսի հրապարակը ինչպէս նաև բոլոր տուները և խանութները։ Այդ հրամանը գիշերը իսկոյն գործադրուեցաւ։

Փայտէ լաստակերտ մը չինուեցաւ աշտարակին շուրջը և գերաններ դրուեցան փլուզումին առաջքը առնելու համար։ Գիշերը այդ աշխատութիւններուն ձեռնարկեցին և երկուշաբթի երբ անոնք կը շարունակէին, զանգակատան վերի մասը սկսաւ կքիլ, գործաւորները հազիւ հազ կրցան փախիլ, աշտարակին վերի մասը, սոսկում մը տիրելով իր շուրջը։ Ինկաւ հրապարակին վրայ, քանի մը վայրկեան վերջը գրեթէ ամբողջ աշտարակը բոլորովին կործանեցաւ և ինկաւ Բիազզէթթայի վրայ։ Հրեշտակի արձանը որ զանգակատան վրայ կը գտնուէր Ս. Մարկոսի եկեղեցիին մեծ դրան առջեւը ինկաւ, թեւերը փսոր փսոր եղան բայց հրեշտակին դէմքը անվնաս մնաց։ Սան Սովինայի Լոճճիէթթա պալատը, փլատակներու ներքեւ մնաց. Կ'ըսեն թէ այդ գեղեցիկ պալատը բոլորովին փլած ըլլալու է զանգակատան փլուզումէն առաջ եկած ծանրութիւնը հարուածին տակ։ Սան-Սովինայի գլուխ գործոցն եղող ուրիշ մէկ չէնքը էպարէրիան, վնասուեցաւ։

Երեք ճարտարապետներ Հռոմէն Վենետիկ եկան քննութիւն կատարելու և բոլոր շէնքերը այցելելու։ Փոքր դրան վրայ գտնուած ճեղքը քաղաքապետին կարծիքով առաջ եկած է Տալմացիոյ մէջ պատահած երկրաշարժէն։ Զանգակատան փլուզումի լուրը մեծ վիշտ պատճառեց գեղարուեստական և գրական շրջանակներու մէջ։ Ս. Մարկոսի այդ զանգակատունը գեղարուեստական գոհար մը և քաղաքին անբաժանելի մէկ խորհրդանշանն էր Վենետիկցիներուն համար։ Փլուզումը երկրաշարժի նման ցնցում առաջ բերեր է քաղաքին մէջ։ Աշտարակին բեկորները արքայական պալատին մէկ անկիւնն ալ փլցուցեր են։

Ականատես վկայ մը կը պատմէ թէ աշտարակին պատը յանկարծ բացուեր և փոշիի թանձր ամպեր բարձրացեր են։ Վարկեան մը առաջ գործաւորները «փախէք, աշտարակը կը փլի» պոռացեր են, յետոյ վայնասուններ լսուեր են և վայրկեան մը ետքը ամբողջ հրապարակը փլատակներով ծածկուէր է։

Վենետիկէն յուլիս 15 թուականի հեռագիր մը կ'ըսէ թէ հրաչքով մը ազատեցաւ Մայր եկեղեցին և Տօժի պալատը։ 1885ին Ամերիկացի ճարտարապետ մը 13,195,000 քիլոկրամ ծանրութիւն ունի ըսած էր զանգակատունը։

Շոգեկառքով խումբ խումբ մարդիկ կուգան Ս. Մարկոսի զանգակատան աւերակները տեսնելու համար։ Իտալիայէն և ուրիշ երկիրներէ ցաւակցական հեռագիրներ կը հասնին Վենետիկ։

Կ'ըսեն թէ զանգակատունը վերաշինելու համար 6 միլիոնի գումարի մը պէտք կայ։

Քաղաքապետը աշխարհի ամէն կողմերէն նպաստներ կ'ընդունի։

Զանգակատան վրայ գտնուած ոսկի հրեշտակը Ս. Մարկոս եկեղեցին փոխադրուած է։

Խնայողութեան մնուկը հանգանակութիւն մը բացաւ, առաջին անգամ ինք 100,000 ֆր, ստորագրելով։

Իտալիոյ հանրօգուտ շինութեանց նախարարը Վենետիկ գնաց, արկածին վրայ մանրակրկիտ քննութիւն բանալու և պատասխանատուութիւններն սառուցելու համար։ Վենետիկի արձանները ու յիշատակարանները նոր քննութենէ պիտի անցնին։

ԼՈՐԴ ՍԱԼԶՊՐԻԻ ՊԱՐԱԳ ԺԱՄԵՐԸ

Լոնտոնէն յուլիս 15 թուականի հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Լորտ Սալզպրի իր պարապոյ ժամերուն մեծ մասը պիտի անցնէ իր Հատֆիլտի դղեակին մէջ։ Ասկէ վերջ շատ քիչ անգամ պիտի գայ Լոնտոն կամ Լորտերու ժողովը։

ՄԻ ՔԱՆԻ ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐՈՒ ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆԸ

ԼՈՆՏՈՆ 15 յուլիս.— Ելմտական նախարարէն զատ հաւանական է նաև որ հրաժարիին դատական գործոց նախարարը, Իռլանտայի գործոց նախարարը և Իռլանտայի փոխարքան։

ԿՐԻՄ ԳՆԴԱՊԵՏԸ

Մասնիչ գնդապետը Կրիմ՝ ոճրագործի մը հետ միեւնոյն չղթայով կապուած իր աքսորավայրը զրկուեցաւ։ գնդապետը կուլար։

ՀՐԱՌՈՒԴԵՍ

Նոր Զելանտայէն հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Ռոտորուայի մօտերը Վայմանի հրաբուխը սոսկալի կերպով բորբոքած է 300էն մինչեւ 100 ոտք բարձրութեամբ ջուրի սիւն կը ժայթքէ դուրս։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ ՆՈՐ ՆԱԽԱՐԱՐԸ

Կ'ըսուի թէ Լորտ Ժորժ Համիլդընի իբր ելմտական նախարար պիտի յաջորդէ Սըր Հիքս Պիչի որ Մր. Զէմբրլէնի անձնապէս համաձայն չըլլալուն համար հրաժարեցաւ։

ՇԱԲԱԹ ՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼԱՆՏՈՆ, 18 յուլիս (Պաշտօնական) —Անգլիոյ թագաւորին թագադրութիւնը օգոստոս 9ին պիտի կատարուի։

Այս առտուան բժշկական տեղեկագիրը կ'ըսէ թէ Էտուարտ թագաւորին առողջական վիճակը հետզհետէ գոհացուցիչ յառաջդիմութիւններ կ'ընէ։ Օգափոխութիւնը ամէն կերպով օգտակար կ'ըլլայ թագաւորին։ լաւ կը քընանայ, նոյն իսկ օրուան մեծ մասը կրնայ անցնել փոքր անկողնի մը վրայ, որ զբօսանաւին կամրջակին վրայ դրուած է բացօդեայ։ Մինչեւ երկուշաբթի առտու բժշկական տեղեկագիր պիտի չհրատարակուի։

—Զանզիպարի ցեղապետը Մանմուտ պին Մուհամմէտ, այս առտու մեռաւ։ Ծնած էր 1853ին, և իր եղբօրորդւոյն յաջորդած 1896 օգոստոս 27ին։

ԲԱՐԻԶ.— Ելիզէի մէջ այսօր գումարուած նախարարաց Խորհուրդին մէջ նախարարապետ Մ. Բոմպ յայտարարեց թէ կրօնական չարտօնուած միաբանութիւններու փակման հրամանագիրը նշանակելի միջադէպի մը բնաւ տեղի տուած չէ։

—Նախկին նախարարապետ Մ. Մէլին, բնտանեկան վիշտերու հետեւանքով, հրաժարեցաւ հրապարակագրական ասպարէզէն, թողուց «Լա Բիւպլիք» թերթին տնօրէնութիւնը, և Երեսփ. Ժողովին մէջ ազգայնականներու պետի պաշտօնը։

ՊԷՐԼԻՆ.— Կ'ըսուի թէ Գերմանիոյ կայսրը, օգոստոսի առաջին օրերուն, այցելութիւն պիտի տայ Անգլիոյ թագաւորին։

ԼԻԶՊՈՆԱ.— Տոքդ. Լէյտա, այսօր Լիզպոնա հասաւ, ուրկէ չդգնաւ պիտի նստի Թրանսվալ երթալու համար։

ՄԱՏՐԻՏ.— Սպանիոյ ելմտական նախարարը, այսօր, ստորագրեց՝ Սպանիոյ Պանքային և գանձուն մինչև կնքուած պայմանագրութիւնը։

ԷՅՏԲՈՒՆԷՆ.— Վիքտոր Էմմանուէլ թագաւորը, կէսօրէն առաջ, Վիրպալէնն հասաւ և կէս ժամ կենալէ վերջը, առանց էյտբուՆէնն մնալու, ճամբան չարունակեց։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲԱՐԻԶ, Յուլիս 19.— Հանրապետութեան Նախագահին դէպի Հռոմ ճամբորդութիւնը տակաւին որոշուած չէ։

—Մ. Վալտէք Ռուսօ յայտարարած է թէ Գերմանիոյ Կայսեր հետ իւր տեսակցութիւնը պատահական բան մըն էր։ Այս տեսակցութեան մէջ բնաւ քաղաքական խնդրի վրայ բան մը խօսուած չէ։

—Բարիզի արքեպիսկոպոս Բիլար կարտինալ, Հանրապետութեան Նախագահին նամակ մը գրելով, Միաբանութեան դպրոցներուն փակման դէմ բողոքած է։ Տակաւին ուրիշ շատ մը եպիսկոպոսներ ալ բողոքելու կը պատրաստուին։

— Հանրապետութեան Նախագահ Մ. Լուպէ այսօր Ցունաստանի արքայազուն իշխանը իր ներկայութեանը ընդունեց, որուն ինքն ալ փոխադարձ այցելութեան գնաց։

—Նախագահ Մ. Լուպէ մեծ հաղորդութիւն մը տուաւ ի պատիւ Բաս Մաքսնէնի որ Բարիզ կը գտնուի։

ՀՌՈՄ.—Իտալիոյ թագաւորը վաղը (այսօր) Վենետիկ պիտի հասնի, առանց տեսնելու Աւստրիոյ կայսրը։

ԼՈՆՏՈՆ.—Լորտ Սալզպրիի Հաթֆիլտի մէջ սարքած ժամանցի հանդէսին ներկայ գտնուեր են հնդիկ իշխաններ, նախարարներ, դեսպաններ և ուրիշ բարձրատիճան անձնաւորութիւններ. ընդհանրը 4000 հոգի։

—Օրանժի նախկին նախագահ Մ. Սթէյն որ անդամալուծուած է, Բարիոյսէն ճամբայ ելաւ դէպի Բարիզ, ինքզինքը մասնագէտներու ցոյց տալու համար։

ՆՈՒՐԻՄԲԷՐԿ.—Իտալիոյ թագաւորը հոս հասաւ։ Հռոմ պիտի երթայ առանց տեսնելու Ֆրանսուա Ժոզէֆ կայսրը։

ԲԵԳԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Զարեւիչը Քոպուրկի Պէկադրիա իշխանուհիին հետ պիտի նշանուի։

ՊՈՒԲՐԷՇ.—Ռումանիոյ թագաւորը, Իշլի մէջ Ֆրանսուա Եոզէֆ Կայսրի հետ պիքի-տեսակցի յառաջիկայ Օգ. 3ին.

ՆԻԻ ԵՈՐՔ.—«Նիւ Եորք Ժուռնալ» թերթին նայելով, Սէն Վէնսան կղզիին մէջ նորէն երկրաշարժի ցնցումներ տեղի ունեցեր են։ Քինկսթոնի բնիկները իրենց տուներէն հեռացեր են։

Ու բնաւ չէր ներեր բախտին՝ յամառելուն համար զինքը այդ աննշան վիճակէն չբարձրացնել։ Ո՛չ ապաքէն իր յաջողութիւնը եղբօրը ընտանիքին փրկութիւնը պիտի ըլլար։ Անոր համար էր թերեւս որ, Ասեղեաններուն ոչ թէ ապագան, այլ ներկան իսկ չկրնալ ապահովելու գիտակցութիւնը կը չարչարէր զինքը կրած ամէն պատրանքներէն աւելի։

Այդ գիշեր, զինքը հալածող այս մղձաւանջը ամէնէն շատ տառապեցուցեր էր Գրիգոր աղան։ Մաքին առջեւ բերած էր «ողորմած հոգի»ին այրի կնոջ դժբախտ ճակատագիրը որ տխուր ցոլքեր կը թողուր կարծես իր զաւկներուն վրայ ալ։ Ապագան չէր ժպտեր իրենց, ինչպէս նաև իրեն։ Տունը ինչ կ'ընէին արդեօք։ Շաբաթէ մը ի վեր լուր մը առած չէր անոնցմէ և ինքն ալ չէր կրցած այցելել անոնց որոնք ատենօք այնքան բարեկամներ ունեցած էին..։ Հիմայ ինքը մնացած էր միայն. ծանօթները ու մտերիմները քաշուեր, հեռացեր էին այդ՝ հիմայ տրամատեսիլ տունէն, բոլոր «աղէկ օրերու բարեկամներուն» նման։

Իր հրակեզ ճակատը զովացնելու պէտք զգալով, դուրս ելեր էր ուրեմն տունէն, սրճարան մը երթալու, բարեկամի մը հետ թղթախաղ մը փորձելու ժամանցին մէջ մոռնալու համար իր անկարող մարդու մտահոգութիւնները։ Եւ Լեւոնին հանդիպած ատեն, իր մըղձաւանջին ստատկութիւնը աւելի չեշտուած, աւելի խորցած հանգամանք մը առեր էր հոգիին մէջ։ Բայց քիչ քիչ, երբ իր ներքին առաջին տագնապները անցան, ձայնը անուշցնելով ու նայուածքը քաղցրութեամբ լեցնելով, ձեռքովը անոր այտը շոյեց ըսելով.

—Է՛հ, անանկ է նէ ես շաբաթ օրը կուգամ. կարերը հատան հէ՞. Էլլսի մինչեւ այդ օրը պարապ չեմ գար... ուրիշ բան ըսի՞ն... Սիրանուշս ինչ կ'ընէ.

—Ամէնքն ալ աղէկ են, պատասխանեց պատանին։

Անձրեւը դադրած էր դուրսը, փողոցներուն մէջ, տեղ տեղ, սալայատակներուն վրայ լիճի մանրանկարներ ձեւացնելով զորս կը դիտէր հիմա Լեւոն արճարանին մէկ պատուհանէն, որ ներսի տիրող տաքէն ճերմկեր էր կիսովին։ Անկիւն մը քանի մը անձեր բարձրաձայն կը խնդային սեղանի մը շուրջը շարուած, եւ անոնցմէ մէկը, անշուշտ յաւիտենական կորսնցնող մը, խաղի թուղթերը գետինը կը զարնէր

մոլուտքի մէջ սղմեցնելով քանի մը հնչուն յիշողներ։ Տեսակ մը ցաւագին անձկութիւն նկարուեր էր խեղճ պատանին դէմքին վրայ։ Այդ մթնոլորտին մէջ ամէն բան իրեն սրտնեղութիւն կը պատճառէր. խաղի սեղանը չէր հրապուրեր զինքը երբեք՝ հակառակ իր սրուած հետաքրքրութեան և այն անկիւնէն ուր նստեր էր, ժամ առաջ ելլելու, փախչելու միջոց մը կը փնտռէր թէչը հոն թողլով։ Բայց հօրեղբօրը մտածկոտ դէմքը զինքը եղած տեղը կը գամէր...։ Արտաքին աշխարհին վրայ ունեցած իր շատ սահմանափակ հայեացքները հիմայ չփոթ տեսարաններու առջեւ, իրեն մտածել կուտային։ Իր միամիտ տղու անփորձութեանը մէջ, ընտանի յարկէ մը անհրապոյր անկիւն մը նետուածի զգայութիւնը կ'ունենայ իրեն անծանօթ դէմքերու և պատկերներու առջեւ։ Հօրը մահէն վերջ, իր աչքը գոց տղու տարբերութեամբ ու անխոհեմութեամբ շարունակած էր միեւնոյն գոյնով տեսնել տան ամէն իրերն ու երեւոյթները։ Ու գաղափար չէր կրցած ունենալ կարօտութեան ու չքաւորութեան տխուր վիճակներուն վրայ որոնք իրենց տան մէջ ալ սկսած էին գոյութիւն ունենալ...։ Բայց այդ իրիկուն ուշ ատեն,

երբ մայրը, աչքերը արցունքով լեցուն կարի մեքենային տակէն ելնելով եկած համբուրեր էր զինքը, պատուիրելով որ երթայ գտնէ հօրեղբայրը որ շաբաթէ մը ի վեր մէջտեղ չէր եկած, եւ «կարերը հատան, թո՛ղ գայ...» ըսէ, տարակոյս մը, ցաւ մը, վախ մը պատեր էր հոգին ու, ինքն ալ, փողոց ելած միջոցին, ակամայ լացե՛ր էր...։ Ա՜հ, հիմայ քիչ քիչ կը հասկնար. իրենք ուրիշին կար կը կարէին ապրելու համար և թէ հօրեղբայրը, աղքատ հօրեղբայրը, չէր կրնար օգնել իրենց...։

Իր այս կասկածը երթալով աւելի կը հաստատուէր, երբ աչքին առջեւ կը բերէր տան կարասիներուն մէկ մասին իբրեւ «անկարեւոր բաներ» վաճառուիլը մօրը ձեռքով։ Եւ արդէն հօրեղբօրը՝ «պարապ չեմ գար» բառերը ինչ կը նշանակէին։ Ատոնք բաւականէն աւելի պերճախօս չէին հասկցնելու համար թէ «նոր կարեր» պիտի բերեր ասոր անոր տունէն ճարելով... Ըսել է իրենք ալ աղքատ էին.—Աղքա՞տ։

Այս մտածումը իր ուղեղը կ'սկսէր տանջել երբ հօրեղբօրը մէկ հարցումին վրայ ոտքի ելաւ յանկարծ, տուն դառնալու համար։ Ժամանակը կ'անցնէր։ Թէեւ Գրիգոր աղան չուզեց զինքը թողուլ, բայց պատանին ըսաւ թէ իր վերադարձին կ'սպասէին հիմայ եւ համբուրելէ վերջ անոր ձեռքը, դուրս ինկաւ սրճարանէն՝ Թորոսին հետ. վերարկուին օձիքը վեր դարձուցած, ձեռքերը գրպանը, կ'սկսէր յառաջանալ, հազիւ լսելով հօրեղբօր «շաբաթ օրը պիտի գայ ըսէ, հոգ չընեն» բառերը զորս իր ետեւէն կը կրկնէր ան բարձրաձայն և որոնք կը կորսուէին թաւալուն կառքերուն ժխորին մէջ։ Ճամբան երկայն էր. Պոլսէն կոգար ու Պոլիս պիտի վերադառնար։

Կէտիկփաշայի կողմը տուն մը փոխադրուած էին քանի մը ամիսէ ի վեր։ Լեւոն, Սրօնէքին առջեւ հասած էր արդէն հաւատարիմ սպասաւորին հետ խօսակցելով մերթ ու քայլերը փութացնելով։ Իր պզտիկ ուղեղին մէջ գաղափարներն ու կասկածները կը սկսէին նոր ուղղութիւններ, նոր համեմատութիւններ ստանալ։ Կը զգար թէ անբացատրելի, խուսափուկ բան մը կը դառնար իր շուրջը, տան մէջ։ Իրեն մեղք չէ՞ր այդ ժամուն, այդ անձրեւոտ օրին, տունէն դուրս ելնելը։

Բայց սրտապնդուած՝ իր պաշտօնը յաջողութեամբ գլուխ հանելուն համար և իր մօրը դէմքը ժպտուն տեսնելու միամիտ հաւատքին մէջ, առանց տեղ մը կանգ առնելու, շարունակեց ճամբան։ Հիմայ կամուրջին վրայ կը գտնուէր։ Սիրանուշն ալ պիտի գրկ ցնորեր, «ապա մեծ մայրի՞կը,» ըսաւ ինքզինքին, և այս երջանիկ ու անկեղծ մտածումը իր բարի տղու սիրտը յուզեց։ Ա՜հ, ո՞րքան պիտի փափաքէր վայրկեանի մը մէջ, հրաչքով յանկարծ ինքզինքը տունը գտնել։

Ի՛նչ կ'ընէին հոն արդեօք։ Աչքերը, ուր թերեւ ուրախութիւն մը կը լո՞ղար հիմայ, ամբողջ իր սիրելիներուն պատկերներովը, շարժումներովը լեցուած էին կարծես։ Մայրը կը տեսնէր, երեւակայութեանը մէջ, կարի մեքենային վրայ հակած իր գեղեցիկ գլուխը, ու քայրը, Սիրանոյշը, որ անոր կ'օգնէր...։ Բայց չէ՛. կարերը միթէ լմնցած չէին. այն ատեն, մտքովը, պզտիկ սեղանի մը շուրջը փոխադրուած կը գտնէր զանոնք ուր իրենց «ֆամիլը» կը խաղային մայր և աղջիկ։ Ու մեծ մայրը զոր «մեծ տուտու» կը կոչէր, ակոցը քիթին, անոնց սխալները ցոյց կուտար իր թղթախաղի հմտութեամբ։

(Շարունակէի)

ԹԷՎԱԾԻՀԱԹ

Համիտիյէ Հիճազ թիմուր եօլունդն կիզերկակեանները խթիքչաֆ իշուն մէկ մուր իտիլէն հելէթը ֆէնոիյէտէն միւսկնաիս իզզ. հաճի Մուխթար վէ մուսլինի տիկեր հաճի Մուխթար պէյլերէ ինֆիէն բիւթպէի սանիյէ սընրֆը թիմայիղի թէվֆիկպուլրուլմուշտը։

* * *

Կէրքիւկ սանճաղը միւթէսարրըֆլըղը՝ էօմարէ միւթէսարրֆը Իպրահիմ Մուխլիս պէյէ թէվֆիզ պուլրուլմուշտը։

Գայլար գազասը գայմագամլըղը՝ Ֆլորինա գաիմմագամը Մուսթաֆա Շեվքեթ էֆէնտիյէ,

Ֆլորինա գազասը գաիմմագամլըղը՝ վէքեալէթինէ պուլուլան Սորվիճ նահիյէսի միւտիրի Ճէլալ էֆէնտիյէ թէվֆիզ պուլրուլմուշ վէ մուամիլէյինիմին իճրան թանկիֆլերի մանալէրինէ ինպա գելընմըշ տըր։

ՆԸՇԱՆ

Հիւսը խրտմէթլերինէ մէպնի Պապը Սերասքերի մէքթուպի գալէմի միւմէյիիզլերինտէն սաատ. Նանի էֆէնտիյէ իքինճի բիւթպէտէն Մէհիտի վէ իսիֆէքեամ վէ ինչաթ տաիրէսի իքինճի չիւպէսի գբամը սալիս միմէյիզլերինտէն Գաարի էֆէյէ թէպաիլէն իւչինճի բիւթպէտէն Օսմանի ինչանը գիչանլարը ինան պուլրուլմուշ տըր։

ՆԵՐՔԻՆ

ՄԵԾ ԵՂԱՐԲՈՍԸ ապագինած ըլլալով իր տկարութենէն, չաթաթ օր կայս. Գալատ գնաց իր երախտիքը եւ ջորդակալիքը մատուցանելու այն բարձր հոգածութեան համար զոր ունեցած էր Վեհ. Սուլթանը հանդէպ իրեն՝ իր տկարութեան միջոցին։ Մեծ-եպարքոսը յետոյ իր պաշտօնատեղին գնաց։

ԸՆԴՀ. ԱՄՍԱԿԱՆ.—Վեհ Սուլթանը հրամայեց ամսականներու կանոնաւոր վճարման սկսիլ։

—Նոյնպէս կայս. Իրաւէ մը հրամայեց ելմտական նախարարութեան, կանոնաւորապէս վճարել աղքատներու եւ անկարներու ամսաթոշակները։

ԲԱՐԻԶԻ օսմ. դեսպան Միւնիր պէյ, կ'ըսէ հեռագիր մը, ուրբաթ օր Բարիզէն Պրիքսէլ մեկներ է, ուր պիտի մնայ քանի մը օր, տեղին դեսպանական գործերուն համար։

ՀԱԼԷՊի պահեստի զօրքերու հրամանատար Ֆէրիզ Օսման Շէվգի փաշա անցեալ Դշ։ օր մեռաւ։

ՌՈՒՄԱՆԻԱ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ.—Լ. Ռումանի թերթը կը գրէ թէ Յունաստանի թագաւորը սեպտեմբերի 20-25ին փոխադարձ այցելութիւն պիտի տայ Սինայիայի մէջ՝ ռումանական արքունիքին եւ չորս օր պիտի մնայ Բէյչէրի դղեակը։

ԼԱԹԱԿԻՈՅ ՆԱԻԱՀԱՆԳԻՍԸ.—Ջեռնհաս պաշտօնարանէն խնդրուեցաւ մաքրել և խորունկցնել տալ այս նաւահանգիստը որպէս զի կարող ըլլայ ընդունիլ ամէն տեսակ նաւ թէ փոթորկի եւ թէ անդորրութեան ատեն, եւ ծախքին փոխարէն տուրք մը գանձել ներածուած եւ արտածուած ապրանքներէն։ Նոյնպէս տեղին Իտալիէ վարժարանը գիշերթիկի վերածելով առեւտրական եւ արհեստագործական ճիւղ մըն ալ հաստատել։ Նոյն պաշտօնարանը վարժ. խնդիրը յետաձգելով պահանջեց նաւահանգիստին չինութեան յատակագիծը եւ ապրանքներէն գանձուելիք տուրքին սակացոյցը։

ԹԱՆԴԱՐԱՆ.—Գահիրէ, Քասր-էլ-Նիլի մէջ չինուած հնութեանց թանգարանին բացումը պիտի կատարուի յառաջիկայ Նոյեմբեր 15ին, ուր ներկայ պիտի գտնուին Խիվը եւ բարձր պաշտօնատարներ։

ԱԹԷՆՔԻ ՅՈՒՇՀԱՆԴԷՍԸ.—Յառաջիկայ հոկտեմբերին Աթէնքի մէջ բացուելիք ճարտարագործական միջազգային ցուցահանդէսին կանոնագիրը հրատարակուեցաւ, որուն մէջ կ'ըսուի թէ յիշեալ ցուցահանդէսը երեք ամիս պիտի տեւէ, տեղը պիտի ըլլայ Զափիոնի եւ մասնաւոր տաղաւարներու մէջ, եւ ուր պիտի ցուցադրուին առեւտրական, ճարտարագործական, գեղարուեստի, առողջաբանութեան, նաւարկութեան եւ երկրագործական ամէն տեսակ արտադրոյթներ։

Մինչեւ 16/29 օգոստոս կրնայ դիմիլ ցուցահանդէսին կազմակերպիչ մարմինին։

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԻՑ վարժարանին տարեկան քննութիւնները աւարտելով արձակուրդը սկսաւ։ Երկու ամիս վերջը պիտի կազմակերպուի ուսանողներուն կողմէ պատրաստուած նկարներու եւ այլն ցուցահանդէսը նոյն վարժարանին մէջ։ Ճարտարապետական ճիւղէն շրջանաւարտ ելած և վկայական ստացած ուսանողներն են Անթուան էֆ. Հարոնեան, Մէհմէտ Հիքմէթ պէյ, Միլիթիատիս էֆ. Միլիտիս, Երուանդ էֆ. Մինէվեան, Տիմիթրի էֆ. Սավաքուլօ, Հիւսէին Քէմալ պէյ, Մէհմէտ Սաիմ էֆ., Նիքոլաքի էֆ. և Մանէթիի էֆ. Անթոնիատի։

ԲԱՆԵԿԱԿԱՆ ժողովին մէկ տեղեկագրին վրայ ծանուցեալ ամէն կողմ թէ դեղագործները պէտք է թէվֆիթիւի տուրք վճարեն և թէ միայն բժիշկները ազատ են այդ տուրքէն. բայց այն բժիշկները որոնք դեղարան չգտնուած տեղերը դեղագործութիւն ալ կ'ընեն, միմիայն դեղագործութեան համար թէվֆիթիւի տուրք պիտի վճարեն։

ԱՇՈՒԽՆԵՐԸ.—Հրահանգ ղրկուած էր ամէն կողմ թէ Պոլսոյ պէտքերուն բաւելու չափ ածուխ հայթայթուի։ Սակայն զանազան տեղերէ դիմում եղած է թէ որոշ քանակէն 100ին 15 աւելի ածուխ հանողներէն առնուած կրկնակի անտառի տուրքը 100ին 25ի համեմատութեան վրայ գործադրուի, որովհետեւ այդ որոշումը—որուն նպատակն է անտառները փճացումէ պահպանել—պատճառ կ'ըլլայ շատ մը վաճառականներու բողոքներուն։ Ասոր համար Ջեռեհաս պաշտօնարանը որոշեց որ միմիայն Պոլսոյ պէտքերը հոգալու համար որոշ տեղերուն սահմանուած քանակէն աւելի հանուած ածուխներէն անտառի սովորական տուրք միայն գանձուի առանց կրկնապատիկը առնելու, նոյնպէս Պոլսոյ համար այս տարի ամէն տարիներէ աւելի ածուխ ղրկուի։

ԴՐԱՄ ՊԱՀԱՆՋՈՂՆԵՐ.—Սկիւտար Նիզամիյէ պահականոցին դէմի փուռը, նախընթաց օր, կէս օրէն ետք միջնասակ, կապոյտ աչուի, թուխ դէմքով, ածիլուած անձ մը կը ներկայանայ եւ յունաբէն նամակ մը կը յանձնէ փռապան Արթին աղային համար, որ այդ միջոցին հոն չէր։ Արթին աղա երբ կուգայ, նամակը յունարէն գիտցողի մը կարդացնել կուտայ ուր 500 ոսկի կը պահանջուէր իրմէ։ Ասոր վրայ Արթին աղա տեղեկանալով նամակաբերին արտաքին երեւոյթին, չիտակ ոսոիկանութեան կը դիմէ։ Խուզարկութիւններէն, Գուզկունճուքի մէջ կը ձերբակալուի Միխալի որդի Տիմիթրին, որ նախ կ'ուրանայ, սակայն ետքը կը յայտարարէ թէ «ինք աղքատ և կարօտ է, և գիտնալով որ Արթին աղա հարուստ է, ուզեր է այս կերպով գրամ կորզել անկէ»։ Ոստիկանութիւնը ուրիշ մեղսակիցներ ալ կը փնտռէ։

ԱՇԽԱՐՀԻ ՇՐՋԱՆը ՀԵՏԻՈՏՆ 5 տարուան մէջ կատարելու համար մըրցումի մտնող Տէր և Տիկին Ժօրժ Օմալէյ մայրաքաղաքս հասած են Սելանիկէն։ Ասոնք իրենց ամուսնութեան յաջորդ օրն իսկ (1897 հոկտեմբեր 20) Սան Ֆրանչիսկոյէն ճամբայ ելած են և Հիւսիսային Ամերիկան շրջելէ վերջ չոգենաւով Անգլիա անցած են և հետզհետէ գացած են Սկովտիա, Իրլանտա, Պելճիգա, Բրուսիա, Աւստրիա, Պալէրիա, Վիրթէմպէրկ, Պատէն, Ալզաս-Լօրէն, Ֆրանսա, Հիւսիսային Ափրիկէ, Մալթա, Եգիպտոս, Սիւրիա, Լիբանան, Իզմիր, Սելանիկ և անկից Պոլիս։ Պոլսէն ալ պիտի երթան Բօրթ-Սայիտ, Պօմպայ, Մատրաս, Կալկաթա, Հանոյ, Շանկայ, Հոնկ-Քոնկ, Թոքիու, Եոքոհամա, Սիանէյ, Մէլպուրն, Վանքուվր, Վիքթորիա։ Այս ճամբորդութիւնը 3 ամիսէն պիտի աւարտի, որովհետեւ յառաջիկայ հոկտեմբեր 20ին Սան-Ֆրանչիսքօ պիտի գտնուին՝ 52000 քիլոմէթը տեղ չշրջագայելէ վերջ։

ՏԱՐԱԲԱՂ ԼԵՄԱՆ ՀԱՆԸՄԻ ՄՐՏԱՃՄԼԻԿ ՏՈՒՄԸ ԵՒ ԱՄՈՒՍԻՆԻՆ ՀԱՖԸՋ ԻՊՐԱՀԻՄԻ Դ. ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Շաբաթ օր ժամը հին Եղեռնադատ Ատանին առջեւ տեղի ունեցաւ Դ. դատավարութիւնը Լէման հանդմի ամուսնին, Հաֆրզ Իպրահիմի։

Դատարանը կազմուած էր Գ. Նիսանին դատական մարմինէն, հետեւաբար անմիջապէս հարցաքննութեան սկսուեցաւ։

Նախագահ.— Ա. դատավարութեանդ մէջ ըսած էիր թէ Հասէքի Թարլասի փոխադրուեցանք, դէպքէն քանի՞ օր առաջ ձեր Ունգաբանի բնակարանը վերադարձաք։

Ամբաստանեալ.— 20-25 օր առաջ։

Ն. Ինչո՞ւ վերադարձաք։

Ա.— Հայրս հրամայեց մենք ալ վերադարձանք։

—Ինքդիդ բաժնուելու դիտումո՞վ գացիք Հասէքի Թարլասի թաղը։ Հոն ո՞ւմ կը բնակէիք։

—Ոչ, մօրաքոյրս հոն կը նստի, ասոր համար հոն գացինք։

—Մայրդ ու քոյրդ ալ մէկտե՞ղ էին։

—Ոչ։

—Ըսել է անհամաձայնութիւն կար քրոջդ, մօրդ և կնոջդ միջեւ։

—Ոչ արդէն մօրաքրոջս հետ իրարու կ'երթեւեկէինք։

—Ինան պէյի կինը կուգա՞ր հոն։

—Չէր գար։

Ինան պէյի փաստաբանը.— Խնդրեմ տէր Նախագահ, հարցուցէք ամբաստանեալին թէ Գուրպան-Պայրամի Գ. օրը, երբ աներոջը տունը գացած էր ի՞նչ բանի վրայ խօսեցան հոն և Լէման հանդմի մօտալուտ ծննդաբերութիւնը ո՞ւր որոշուած էր որ տեղի ունենար։

Նախ. (ամբաստանեալին).— Որչափ ատեն կեցաք Ինան պէյի տունը։

Ամբ.— Առաջ գացինք չընդունեց, գիշեր մը Խայրի պէյին տունը մնացինք, հետեւեալ օրը մեզ տարաւ հաւատ. ուց. երկու գիշեր մնացինք։

—Ըսել է Ինան պէյ թոյլտուութիւն ըրաւ որ մնաք։

—Խայրի պէյի տունը մնացինք անիկայ հաւանութիւն տուաւ։

—Ինան պէյ հաւանութիւն չտուա՞ւ։

—Ինքը տունը չէր որ հաւանութիւն տար, ոչ իսկ սեղանի մասնակցեցաւ։

—Երբ Ինան պէյի հետ տեսնուեցաք աղջկանը հետ չհաշտուեցա՞ւ. ձեր հոն մնալն իսկ հաշտութեան նշան մը չէ՞։

—Ոչ, չհաշտուեցաւ. ինքը հոն չմնաց։

—Ծննդաբերութեան նկատմամբ խօսակցութիւն մը անցա՞ւ։

—Ոչ ինձի բան մը չըսաւ։

Ամբ.ին փաստաբան Վռամշապուհ էֆ.— Լսեցի որ երկու ամսուններու Ինան պէյի այցելելու նպատակը Իպրահիմին համար «թուրչուճ»ութենէ տարբեր պաշտօն մը խնդրել է եղեր, ասանկ բան մը եղա՞ծ է, հաճեցէք հարցընել։

Նախ.— Այդ կէտը հարցնելու հարկ չկայ։

Ինան պէյի փաստաբանը.— Ասիկայ ուրիշ խնդիր է. կը խնդրեմ որ փաստաբան էֆ.ն պահանջումներուս չմիջամտէ և կը խնդրեմ որ դատը առանց ընդմիջումի շարունակուի։

Նախ.— Դատավարական օրէնքին դէմ կը գործէք։

Վռամշապուհ էֆ.— Այս կէտը կարեւոր է սակայն տէր նախագահ. հոն երթալը պաշտօն գտնելու համար էր. պաշտպանողականիս մէջ այս կարեւոր կէտին վրայ մեծ յայտնութիւններ պիտի ընեմ. ես չընդմիջեցի դատավարութիւնը մինակ խնդրեցի որ այս կէտը ուշադրութեան առնուի։

Ինան պէյի փաստաբանը.— Իմ առաջարկած կէտերս ալ խիստ կարեւոր են սակայն. Ինան պէյին տունը մնացեր, ետքը չարշաֆ առնելու գացեր են. թող հարցուի թէ ո՞ւր և որո՞ւ գացեր են. նաև դէպքին գիշերը ամիսին վայրը եղող սենեակին մէջ մո՞մ կը վառէր թէ ոչ. այս կէտերը թող ճշդուին։

Նախ. (ամբաստանեալին).— Դէպքին գիշերը սենեակին մէջ մո՞մ կը վառէր թէ լամպա։

Ամբ.— Լամպա կը վառէր։

Ինան պէյի փաստ.— Բայց հայրը լամպան մարած էր ըսած էր։

Վռամշապուհ էֆ.— Ասոնք ամէնքն ալ խօսուեցան, և հակառակ են արձանագրութիւններուն։

Նախ.— Ասոնք դատարանին գիտնալիք բաներն են։

Վկայ՝ գնդ. Խայրի պէյ, ոսոիկան Իսմայիլ, Արիֆ և Ապտուլլահ էֆ.ները թէեւ ստորագրած էին պաշտօնագիրները բայց չէին ներկայացած։

Ներկայացաւ վկայ՝ 19 տարու Ազիզի որդի Սէֆէր, որ Նշանթաշ հանգուցեալ դեր-գնդապետ Օսման Շէֆիզ փաշայի տունը կը բնակի և զբաղում չունի, որ ըսաւ թէ Լէման հանդմի ամուսնութենէն ետք միայն ճանչցած էր Իպրահիմը, իսկ ամբաստանեալը պընդեց թէ արդէն 5 տարիէ ի վեր կը ճանչնային զիրար։ Սէֆէր էֆ. պատմեց թէ ինչպէս դէպքին գիշերը Խայրի պէյ (Լէման հանդմի մեծ հայրը) ուրիշ ընկերներու հետ սպանութեան վայրը փութացած էր. և թէ ճամբան ինչպէս հանդիպած էր իրենց՝ Թէվֆիզ էֆ. անուն հարիւրապետ մը, որ Խայրի պէյի ըսած էր թէ «աղջկան մեղք եղաւ, դէպքին գիշերը ես Լէման հանդմի սենեակը մտայ, հանգուցեալը կեսրոջը գիրկը պառկած էր. իմ հարցումիս իր պատասխան դուռը ցուցնելով 3 անգամ նշան ըրաւ. ձախ ձեռքը վերքին վրայէն վերցնելով զայն ցուցուց, բերանը նարինջ մը սխմեցի, ետքը դուրս ելայ մայրս ղրկեցի»։ Սէֆէր էֆ. շարունակելով ըսաւ «այդ գիշեր թուրչուճին տունը գացինք ուր եկած էր նաև Լէման հանդմի մայրը, և երբ կ'ողբար զաւկին վրայ, ներկայ եղող կիներէն մէկը, «իրաւունք ունիք հանդմ, ըսաւ, ողբացէք. ձեր զաւակէն ըրին ձեզի»։

Նախ.— Ուրիշ ի՞նչ գիտես։

Վկայ.— Դէպքէն ետք օր մը էյիպէն կ'ուգայի, չոգենաւին մէջ կիներու բաժնին մօտ նստած ըլլալով, լսեցի որ անոնցմէ մին կ'ըսէր. «Լէման հանդմ չէր կրնար վարուիլ տալողը հետ, և կը փափաքէր որ ծննդաբերութիւնը իր մօր տունը տեղի ունենայ. Հաֆըզ Իպրահիմ կը հակառակի և կ'ըսէ որ «դուն հօրդ տունը մի երթար, եթէ երթաս զիս ներս չեն առներ, ես ալ քեզի կը մեռցնեմ»

Դէպքին գիշերը դրացիներ վեցհարուածեանին ձայնէն անմիջապէս ետք լսեր են Լէման հանդմի «ամա՜ն ճան գուրթարան եօ՛ղ մը» աղաղակը, ասոր վրայ չորս կողմէն հասեր են և Հաֆըզ Իպրահիմ կծիկը դրեր է»։ ասանկ լսեցի։

—Ի՞նչ չարժառիթով ունկնդրեցիք դուք այս խօսակցութեան,

—Շոգենաւին մէջ կը չրջագայէի, կը խօսակցէին լսեցի։

—Ուրիշ մարդ կա՞ր քովդ։

—Չեմ գիտեր, քովս ծովային գաւնոն մը կար, ոսոիկան չկար, քանոնին չհամարձակեցայ բան մը ըսել զինուորական ըլլալուն համար։

—Գիտե՞ս որ հօրը հետ հաշտուեցաւ։

—Այո, եկան երկու գիշեր մնացին։

—Ինչէ՞ն գիտես որ հաշտուեցան։

—Տեսայ որ կը խօսակցէին։

—Շոգենաւին կիները չե՞ս կրնար գտնել։

—Ոչ, ի՞նչ գիտնամ տեղերնին։

—Քանի որ այս խօսքերը մտիկ ըրեր էք և դէպքին հետ ալ առնչութիւն ունիք պէտք էր որ կիները ճանչնալու հետամուտ ըլլայիք։

—Ինչպէս ճանչնայի, անոնցմէ ոմանք եկեմիլ ելան ոմանք ուրիշ տեղեր։

—Նախ. (ամբաստանեալին).— Ինչ պիտի ըսես։

Ամբ.— ... Ձե՛մ ընդունիր...

Ինա. պէյի փաստաբանը.— Մի թոյլատրէք որ անուանարկիչ խօսքեր ընէ։

—Ես ըսածներս կրնամ հաստատել։

Դատաւորները հանգիստի սենեակը քաշուեցան 5ին տասը մնացած սպասելու մէկ քանի վկաներու գալատեան և վերադարձան ժամը 6ին քառորդ մնացած։

(Մնացեալը վաղը)

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

ՇԱԲԱԹ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

19 Յուլիս 1902

Ֆրանս.	3%	(3% Français)	100 85
Բէժի		(Tab. Turcs)	325 —
Գոնսոլիա.		(R. Turque D.)	27 90
Երկաթուղի		(Lots Turcs)	117
Պանգ. Օթթ		(Banque Ott.)	559 —
Թրանսվալ		(Transvaal)	134 —

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԿԱԹ. ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆը

Կիլիկիոյ Կաթ. ընտրութեան պատուիրակ Տ. Մովսէս եպիսկ. Կէօմրիւքճեան, հինգշաբթի իրիկուն Պոլիս հասնելով, հետեւեալ օրը Ս. Պատրիարքին բնակարանը գնաց և երեք ժամու չափ տեսակցութիւն մը ունեցաւ Նորոգ Կաթողիկոսական ընտրութեան նկատմամբ։ Շաբաթ օր ալ Նորին Սրբազնութիւնը, Ս. Պատրիարք Հօր հրաւէրին վրայ, Պատրիարքարան գնաց և տեսակցեցաւ Փոխանորդ Ս. Հօր հետ։ Կէօմրիւքճեան Սրբազան Պատրիարքարան այցելելէ առաջ, Երուսաղէմատուն ալ երթալով երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Գէորգ եպսկ. Երէցեանի հետ։

Որովհետեւ բաւական պիտի երկարի Մովսէս եպիսկոպոսի բացակայութիւնը իր վիճակէն, ընթացիկ գործերը վարելու համար փոխանորդ մը խնդրեր է Ս. Պատրիարքէն, ինչ որ ընդունուեր է։

Յառաջիկայ չորեքշաբթի օր գումարուելիք Խառն Ժողովին մէջ նկատողութեան պիտի առնուի Մովսէս եպիսկոպոսի ուղեւորութեան պարագաները և յուսալի է որ մօտ ատենէն մեկնի Ատանա, ձեռնարկելու համար իր ընտրողական պաշտօնին։

ԲԵՐԱՅԻ երեք հարսնիքներու խնդրին նկատմամբ Տ. Գէորգ քհ. Պագալեան խնդրագիր մը մատուցած էր Ս. Պատրիարք Հօր, քննութիւն մը բանալու համար։ Ս. Պատրիարքը խնդիրը յանձնած էր Փոխանորդ Հօր։ Տ. Գէորգ Պագալեան կրկին խնդրագիր մը տալով Տ. Գէորգ Սրբազանին, կ'առաջարկէ երկու հարանեւորներուն կողմէ երեսերեքական անձ ընտրել, եղելութիւնը իր ճշմարտութեամբը երեւան բերելու համար։

ԱՆՑԵԱԼ տարի աշակերտ չատ ներկայանալով և մերժուելով Սկիւտարի Ներսէսեան վարժարանը նեղ գալուն, այս տարի պիտի նորոգուի վարժարանին չէնքը և ընդարձակուի, անշուշտ առանց սպասելու... Մելիտոսեան էֆ.ի դարձին։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպանատան գործակատար Պ. Պարսթ չնորհակալութեան այցագրտ ղրկած է Ս. Պատրիարքին, յուլիս 14ի տօնին առթիւ յայտնուած շնորհաւորութեանց համար։

ՄՕՏ օրէն պիտի կատարուի Քղիի առաջնորդական ընտրութիւնը, որուն համար Պատրիարքարանը հրաւանգ ղրկած է Քղի։

ԵՐԶՆԿԱՑի առաջնորդ Դանիէլ Վ. Յակոբեան, որ Պատրիարքարանի հրամանին համաձայն Քէմախ կը գտնուի հիմա, Քէմախի գիւղերը այցելեր և իր հովուական պարտականութիւնը կատարեր է։ Գիւղացիք գոհ մնացեր են իր այցելութենէն, և Առաջնորդին առաջարկին համաձայն, ընդուներ են փոխանորդ վարդապետ մը բերուիլը Քէմախի, Գուրու-Զայի և ուրիշ գիւղերու համար, որոնք կը գտնուին Երզնկայի առաջնորդարանին իրաւասութեան տակ։ Արդէն այս պաշտօնին պատրաստուած էր Արտաւազդ Վ. Գալէնտէրեան, որ պիտի ղրկուի Քէմախ երբ վերջնական կարգադրութիւնները ըլլան։

ԱՂԹԱՄԱՐի Կաթ. Փոխանորդ Տ. Արսէն Վ. Աթոռին վիճակին գործերուն բարգաւաճմանը համար խնդրեր է Պատրիարքարանէն որ, երկու ուսանող Արմաշ ղրկուին ուսանելու, ի դարձին օգտակար ըլլալու համար Ս. Աթոռին։

ՏԻՎՐԻԿի կալուածոց հոգաբարձութիւնը, որ կը գտնուի Միհրան էֆ. Սէթեանի խնամակալութեան տակ, տոկոսաւոր դրամ մը ունի Բերայի կալուածոց Հոգաբարձութեան մնուկը։ Արդէն պատրաստուած պայմանի մը համաձայն, մտադրութիւն կայ գնել ծախուելու պատրաստ կալուած մը։ Հոգաբարձութիւնը խնդրեր է որ այս կալուածը՝ Կալուածոց Հոգաբարձութեան քով գտնուած դրամով գնուի, յօգուտ Տիվրիկի եկեղեցական վագֆին և վարժարանին աղքատիկ ուսանողներուն։

ՊԱՆՏՐՄԱՑի Թաղ. Խորհուրդէն եկած գրութեան մը ի պատասխան՝ գրուեցաւ Պատրիարքարանէ թէ որչափ ատեն որ Թաթուլ Վրդ. չէ հրաժարած իր պաշտօնէն և ուրիշ մը չէ ընտրուած իր տեղ, Թաղ. Խորհուրդին ամսաթոշակները չվճարելու մասին ունեցած գաղափարը հակառակ է օրինաց տրամադրութեան։ Պատրիարքարանը ըսեր է այդ պատասխանին մէջ թէ եթէ երբեք գանուին այնպիսիները՝ որոնք հակառակը պնդեն, անոնց անունները հաղորդուի։

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ Խորհրդոյ դիւանը Ուսուցչաց Քնիչ յանձնաժողովին առաջարկութեան վրայ, նամակներ գրելով հրաւիրեց գեղագիր Թահսաճեան Խաչիկ և գծագրիչ Յակոբեան Սիմոն էֆ.ները, որպէս զի աշակցին յանձնաժողովին գեղագրութեան և գծագրութեան հարցաքննութիւններուն։

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑի ընդհ. բարեկարգութեան համար 300 յօդուածներ պարունակող կանոնագիր մը ներկայացուցեր է Տոքթ. Տաղաւարեան, բայց այդ կանոնագրին 10 յօդուածները, որոնք ամէնէն գլխաւորներն են, անգործադրելի դատուելով չեն ընդունուեր, անոր համար որ Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան անդամները ամէն օր փոխուելուն, կրնայ ըլլալ որ այս օրուան ընդունուած կանոնագրի պայման մը վաղը չընդունուի, և արդէն կանոնագրին այդ 10 յօդուածները կը պարունակեն եղեր այդ տեսակ չատ մը պայմաններ։

ՅԱՌԱՋԻԿԱՑ երեքշաբթի օր չրջանաւարտներու յանձնաժողովը պիտի գումարուի երկրորդ անգամ ըլլալով, և պիտի զբաղի նախնական կարգադրութիւններով։

ԿՈՎԿԱՍԷՆ հասած լուրեր կը տեղեկացնեն թէ ձեմարանին տնօրէնը հրաժարեր է պաշտօնէն, բայց թէ ո՛վ պիտի ըլլայ նոր տեսուչը, այդ մասին կարելի չէ որոշ բան մը ըսել. միայն սա չափը յայտի է որ, Միաբանութեան մեծագոյն մասը բաղձանք կը յայտնէ տեսուչ ունենալ Մեսրոպ վարդապետ Տէր-Մովսէսեանը, եւ ուրիշ մաս մըն ալ՝ Պ. Կոստանդեանը։

ՕՐԻՆԻՍ 24-26ին տեղի ունեցեր են Սանասարեան վարժարանի տարեկան քննութիւնները։ Վարժարանը այս տարի 13 ընթացաւարտ ունի, մէկը Պոլսեցի, միւսները զանազան գաւառացիներ։ Այդ ընթացաւարտներն են.

Պարոնայք Մանուէլ Տէտէեան Եզդացի, որ Սանասարեանի այս տարուան ամէնէն յաջող ընթացաւարտն է, Ռուբէն Ղազիկեան Արաբկիրցի, Հմայեակ Ճիզմէճեան Երզնկացի, Արամ Յակոբեան Պոլսեցի, Արշակ Յակոբեան Մշեցի, Յովհաննէս Տէրունի Տիարպէքիրցի, Սարգիս Սղերդցիեան Բաղէշցի, Արամ Շիշէեան Կարնեցի, Միսաք Սարը Մելքոնեան Եւդոկիացի, Վահան Տ. Ազամեան Կարնեցի։ Արհեստական բաժինէն՝ Արամ Մուշեղեան Կարնեցի, կահագործութեան ճիւղէն՝ Յովհան Յովնանեան Արաբկիրցի, կոպղարար (չիլինկիր). Առաքել Թերզեան, նմանապէս։ Ուրիշ երկու ընթացաւարտներ ալ վերաքննութեան պիտի ենթարկուին՝ վկայական ստանալու համար։

Վարժարանին քննութեանց ներկայ գտնուեր են կուսակալ Պէյին երկու տղաքը՝ իրենց Ֆրանսացի ուսուցիչին հետ։ Կուսակալին անձնական քարտուղարը, Պետական Միլքիէ Վարժարանին ուսուցիչներէն մին, նաև Հայ բողոքականաց քարոզիչը՝ Խարբերդի եվրատ Բոլէճի չրջանաւարտ Պ. Արփիար Վարդանեան, ինչպէս նաև ծնողքներէ ոմանք։ Սանասարեանի ուսանողները Սրտաձոր իրենց ամարանոցը մեկներ են։

ԵՐԷՆ, կիրակի, կատարուեցաւ Պէշիկթաշի Թաղ. Խորհուրդի ընտրութիւնը։ 321 ընտրողներէն միայն 221ը մասնակցած էին, որոնց 107 անձամբ և 114ը նամակով։ Բացարձակ առաւելութիւն ստացած են,

Տեարք՝ Տրդատ պէյ Տատեան 204, Տոքթ. Ճ. Բրիսեան 185, Զենոբ Հիսարլեան 180, Յակոբ Սարրաֆեան 172, Յովհաննէս Ալալըմեան 167, Խաչիկ Խորասանճեան 154, Դանիէլ Հանէսեան 146, Բարսեղ Կիւլպէնկեան 116 քուէ, իսկ համեմատականի մնացած են՝ Զգօն Խորասանճեան 90 եւ Գալուստ Աթլեան 87։

ՄԱՑՐ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ժամացոյցը վերջին անգամ ըլլալով նորոգող արհեստաւորէն կը խնդրուի որ բարեհաճի անգամ մը Մայր եկեղեցւոյ առջեւէն անցնիլ։ Արուեստագէտը պիտի տեսնէ որ վերանորոգուող մեքենան չնորհ չընէր այլ ևս իր չրջանը բոլորելու և մէկ քանի օրէ ի վեր կայնած է 2ը 10ը անցածին վրայ։ Արդեօք ժամացոյցն ալ ճարտարապետ Մելիտոսեան էֆ.ին գալատեանը կ'սպասէ... վերջին նորոգուելու համար։

ԱՇՍՕՐ Բերայի Ս. Յարութիւն եկեղեցիին մէջ, ժամը 6½ին պիտի կատարուի Պսակադրութիւնը Լեւոն էֆ. Երէցեանի և Օր. Հրանոյշ Սանճաղեանի։

ՀԱՆԳԻՍՏԵԱԼ Խնդիր էֆ. Քիւրքճեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են Հիւանդանոցին.

Տէր և Տիկին Տաճատ էֆ. Փափազեան, Օր. Պեղիկ Քիւրքճեան, Պետրոս էֆ. Անդրանիկեան 108ական ղրուշ։

ՄԵՐ ԳՈՐԾԱԿԱՑՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրենք մեր մեծայարգ Գործակալներէն որ հաճին ընդ փոյթ մեզ ղրկել իրենց հաշիւները, եթէ չեն ուղեր որ թերթին առաքումը դադրեցընենք։ Այս մասին պիտի սպասենք մինչ յառաջիկայ յուլիս 10 միայն։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

Առտուան պզտիկ թերթ մը, որ կանուխ լուր տալու մարմաջէն բռնուած է, հետեւեալ զարմանալի կարգադրութիւնը կ'ընէ ինքնիրեն, ամուսնացեալի մը մասին։

Գրիգոր էֆ. Թոփալեան որ ամուսնացած մէկն է և հասուկ զաւակներու տէր, և որ հիմա Մանչեսթր իր առեւտրական գործերովը կը զբաղի, այդ թերթին կարգադրութեամբ, նորէն կ'ամուսնանայ Էնկիւրիի մէջ,... իր տղուն տեղ։

Անունի պարզ փոփոխութիւն մը, այո՛, բայց չէ՞ որ մարդիկ իրենց անուններովը կը ճանչցուին։

Իսկիւտար Ս. Ս.

6 յուլիս 1902

ՀԱՅՈՒՀԵԱՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԱՏԱԲԱԶԱՐ

Վարժարանիս նոր տարեշրջանը պիտի սկսի Սեպտ. 10ին (Ն. Տ.) Դշ։ Դիւրօթիկներուն տարեթոշակն է 12 օսմ. ոսկի, որուն կէսը պէտք է վճարել Սեպտ.ի սկիզբը, և մի.ս կէսը Յունվարի մէջ։ Դասնակի դաս առնողները 3, իսկ երգեցողի դաս առնողները 1½ օսմ. ոսկի աւելի կը վճարեն։

Վարժարանին յայտագիրը փափաքողներուն ձրի կը ղրկուի։ Բանակցութեանց համար գրել առ Տոքթ. Ս. Գավալճեան, Ատենապետ Խնամակալութեան, Ատաբազար։ 5—10

ՏՕՔԹՈՐ ՔՈՍԹԱՔԻ ՔԻԼԱՑՏԻԹԻ

Բարիստէ Իքմալը Թասկիլ էֆմիզ վէ Էվրօքանրն էն մէչնուր խասթէխանէլէրինտէ ամէլիյէաթի կէօրէրէք, օն սէքիզ սէնէ տախի իշրաի Թըպապէլէ քէսպը վուգուքի էյլէմիշ տիր։

Թապիպը մուամալիէյի՝ կէօսիւս վէ միտէ իլլէթլէրինի եանի նէզլէի սաարիյեէի, նէֆէս տարլըղընը, ագ ճիեէր իւֆունէթլէրինի խուսուսիյլէ վէրէմ խասթէլեեինի, իսթիհարլարտա միւզմին էօքսիրիւք վէ տտարլարըն թէսալլուպ իսթմէսինի, էմրաղը գալպիյեէի, հազմըզլըղը, ինգրպապը, միւզմին իսկալը. միտէ ազրըսընը, միտէ կէնիշլէնմէսինի, գանը պասուրը, գարընտա սու տօյմասընը, գարաճիեէր խասթալըգլարընը, իտրարտա չէքէր վէ եումուրթա ագը պուլունմասընը, էմրաղը միքրօպիյեէի վէ գան խասթալըգլարընը վէ հէր ճինս չօճուգ խասթալըգլարընը՝ թէրագգըյեաթը ֆէննիյէ մուհիպինէէ էն ասն ուսուլը թըպպակ վէճէվէ թէտավի էյլէր։

Թապիպը մուամալիէյի՝ ատօրթ սէնէ պիր միւտտէթ զարֆընտա վասի պիր ֆրէնկի խասթէխանէսի սէր թըպապէթինտէ պուլունարագ, պու էանտէ խուսուսի թէտավի էյլէսիեի խասթալարտան մասատա, ֆրէնկիեէ վէ պէլ սօղուգլուղունա միպթէա օյմուշ ատօրթ պին գատար էշլասը թէտավի էյլէսիեի ճիհէթլէ, պու իլլէթլէրին թէտավիսի խուսուսընտա ֆէվգէյատէ մէհարէթ քէսպ էյլէմիշ օլսուղունտան, էրքէք վէ գատընլարտա եէնի վէ էսկի ֆրէնկիեի վէ պէլ սօղուգլուղունու վէ անլէրտէն հասբլ օլան սէս գըսրգլուղընը վէ եարալարը վէ տէրի իւֆունէթլէրինէ վէ իտրար տարլըղընը վէ իլիհիապը մէճանէեի վէ վէզարիֆը թէնասիւլիյեո իերասընտա նօգանիյեէթի սուրէթը միքէմմէլէտէ վէ թէճարիրը միթեատիւտէսինի թէրագգըյեաթը ֆէննիյեէ իլէ պիրլէշիրէրէք ազ զէման զարֆընտա թէտավի էյլէր։

Տէր Ալիյեէտէ հէր հանկը թապիպ իլէ իսթէնիլուրսա գօնսիլթօ օլունապիլտիեի կիպի, էվրօքանրն էն մէչհուր աթըպպար իլէ տախի պիլ մուխապէրէ գօնսիլթօ իեբա օլունուր։

Վիլաեաթը Շահանշահէն թաղրիրէն միւրաճաաթ իտէէք զէվաթը՝ օրատաքի թապիպին պիր բարօրունը եախուտ մուֆասսալ պիր թարիֆնամէ կէօնտէրմէյէրի էլդէմ տիր։

Բազարտան մասատա, հէր կիւն սասի պէչէ գատար, Գուսգաքուտա Զիֆթէ կէլինէր ճատտէսինտէ 13 նիւմէրօլու խանէսէ, սասի 6տան 8 պըչուղա գատար Սթանպօլտա էմին էօնինտէ Արսէնաքի էճզախանանէսիէ։ Սասի տօգուզտան օն պիրէ գատար։ Սուլթան Պաեազիտէ, Օգճիլար պաչընտա Սինէմեան էֆ.նին Պաեազիտ էճզախանէսինտէ իսթէկեանը գապուլ էյլէր։ Ֆագըր օլանլար ոալը կիւլնէրի մէճճանէն մուաեէնէ օլունուր։

ՄԷՋԷԼԼԻԻ ԱՀՔԵԱՄԸ ԱՏԼԻՅԷ

ՕՍՄ. ՔԱՂԱՔԱՑԻՆ ՕՐԻՆԱԳԻՐՔ

Թարգմ. Ա. Ն. ԹՈՐՎԱՑԵԱՆ

Կիսակաշի 25 Ղրշ. անզեղչ

Օսմ. Քաղաքային Օրինագրքին հայերէն թարգմանութիւնը։ Թուրքերէն բնագրին արտասանութեամբ, 5 հատոր, ցարդ կը ծախուէր 50 ղրշ.ի։ Հրատարակիչը, ընդհանրացնելու նպատակաւ ա՛յս բազմօգուտ Օրինագիրքը, որուն համաձայն կը քննուին ու կը լուծուին բոլոր Օսմ. հպատակներուն քաղաքային դատերը, հարիւրին 60 զեղչած է գինը, 50 ղրշ.էն 20ի իջեցնելով, Թղթակցմամբ Հինգ հատորը մէկտեղ կազմուած, «կիսակաշի», 25 ղրշ. «անզեղչ»։ Փութացէք օգտուիլ այս բացառիկ դէպքէն, վասն զի յառաջիկայ Սեպտ. 1ին գինը պիտի բարձրանայ դարձեալ 50 ղրշ.ի։ Դիմել Պալենց գրատուն, Զաքմաքճըլար, թիւ 20։

ԲԱԳՐԱՏՈՄԱՐ

ՆՈՐ ԴՐՈՒԹԻՒՆ ՏՈՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ԴԻՒՐԻՆ,

ԱՆՍԽԱԼ

ԵՒ ԱՆՇՓՈԹ

Հաշուակալութեան այս նոր մեթոտը, կրկնատոմարի հիմերուն վրայ հաստատուած, երկարատեւ փորձերով պստկուած, ամսական փորձակշռի, տարեկան հաշուեկշռի, տոկոսաւոր հանառկոս ընթացիկ հաշիւները հանելու և ամէն գործառնութեանց անհամեմատ դիւրութիւններ ընծայելով հանդերձ ժամանակի և աշխատութեան անսերտ. ւակայելի խնայում մը կը պարունակէ իր մէջ, այնպէս որ ամբողջ ամսուան մը աշխատութիւնը կարելի կ'ըլլայ Մէկ ժամէն աւարտել։

Այս նորագիւտ մեթոտը վստահաբար կը յանձնարարուի սեղմնաւոր, վաճառական, գործարար, հաշուակալ-գրագիր դասակարգերուն, մէկ խօսքով ամէն անոնց որք հաշիւ ունենալու կամ բռնելու հարկին մէջ են։

ԲԱԳՐԱՏՈՄԱՐը 3-4 դասով միայն կարելի է սովրիլ, որու փոխարէն պէտք է վճարել միայն մէկ լիրա օսմ.։

Պէտք եղած բացատրութիւններն ու տեղեկութիւնները Յէր կը տրուին։

Դիմել, ամէն օր մինչեւ՝ կէս օր, Առեւտր. վարժարան. Բանկալթի, Հարպիյէ աղբիւրին դէմ։

ԲԱԳՐԱՏՈՄԱՐի Հեղինակ-Ուսուցիչն անձամբ կ'երթայ ամէն անոնց որք դիւրութիւն չունին վարժարան գալու։ Այս պարագայի մէջ իւրաքանչիւր այցելութեան համար մէկ մէճիտ պիտի վճարուի իբր ճամբու ծախք։

ԲԱԳՐԱՏՈՄԱՐի մասին գաւառներէն մեզ եղած հարցերուն հաճութեամբ կը պատասխանենք, եթէ նամակին մէջ դրօշմաթուղթ (փուլ) մը ծրարելու յօժարած ըլլան։

Դասերն ինչպէս և Թղթակցութիւնները կ'ըլլան Հայ. Օսմ. և Ֆրանս. լեզուներով։

Պարապ յոգնութիւն չի պատճառելու համար ըսենք նաեւ թէ ԲԱԳՐԱՏՈՄԱՐը արդէն կրկնատոմարի դրութիւնը գիտցողներո՛ւն կը վերաբերի։

Տոմարակալութիւն սովրիլ փափաքողք մեր կիրակնօրեայ դասերուն կրնան հետեւիլ, որոնց վերկսումը պիտի յայտարարենք ընդհանուր։

Հիմնադիր-Տնօրէն
Առեւտր. և Լեզուագ. վարժարանաց Բանկալթի.
28—30 ՅԱԿՈԲ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ

ՄԵԶՊՈՒՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՅԵՐԵԿԵԱՑ

Գատրգիւղ, Մէօհիբատար, Բիզանիյէ փողոց, թիւ 16

ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶ ԵՒ ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱՆ՝ ԵՐԿՍԵՌՈՒՄՈՒՆԱՐԱՆ ՄԻԱՑՆ ԱՂՋԱՆՑ

Վարժարանիս 38րդ տարեշրջանը կը սկսի մայիս 1, Դշ. օր։

Գործնական եղանակաւ և դիւրաւոյց մեթոտներով կ'աւանդուին, գիտութիւններէ զատ, Հայ. Ֆրանս. Անգղ. և Թուրք. լեզուները, նաեւ ձեռարուեստք եւ երաժշտութիւն ձայնական ու գործիական։ Մասնաւոր հոգածութիւն՝ աշակերտաց մէջ լաւ նրկարագրի կազմութեան և բարեկրթութեան։ Դիշերօթիկները կը վայելեն ընտանեկան կատարեալ խնամք և հանգըստաւէտութիւն՝ առողջապահիկ պայմաններու մէջ։ Ֆրանսերէն խօսակցութեան մեծ փոյթ կը տարուի։

ԴԱՒԱՌՆԵՐԷ, վարժուհիի խնդիրը միանգամ ընդ միշտ լուծելու համար, գաւառային վարչութիւնը կարող են ուշիմ աղջիկներ ղրկել, այս վարժարանին մէջ դաստիարակուելու և ապա իրենց ծննդավայրին մէջ իրրեւ վարժուհի ծառայելու համար։

Բանակցութեան համար դիմել առ Ց. Գ. ՓԱԼԱԴԱՇԵԱՆ, Տեսուչ վարժարանին։ 50—24

Տէր և Տնօրէն
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ ԳԱՑՍԷՐԵԱՆ

ԲԱՐԻՔ ՍԷՐԳԻԻ ՈՒՄՊՈՒՄԻՍԻ

1900

ԱՄԷՐԻԳԱՆԸՆ ԷՆ ՄԵԾՈՒՐ ՏԻՔԻՆ ՄԱՔԻՆԱՍԸ

ՆԻՒ-ՀՕՄ

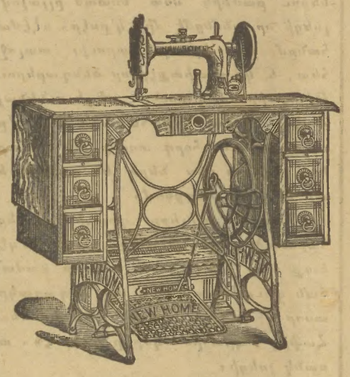

Մէրգիւր Սէրկիի Ումումիսինէ մուքեաֆարընը, HORS CONCOUR ըլդապէսիպ գազանմը տը։

Էն ուֆագ թէֆերրուաթընա դատար էմսալընտա թէվէֆֆիւգ իտէր։

Թիւրքիա իչիւն Եէկեեանէ տաճէնքասը Ամէէտիօ Սալվատօր

Մէրքէզի ֆիրուխթը Սթանպօլտա, Պահճէ Գարբուսընտա, Համիտիյէ ճատտէսի, Նօ. 7 Թրամուէյ խաթթը իզէրինտէ։ Շիհիպէլիր Իզմիթատ, Սիլիվրիտէ, Ագիօն Գարահիսարտա վէ սարէէ։

ԾԱՂԿԱԶԱՐԴ ԿԵՐՈՆՆԵՐ

Տ-Ն Պ. Մ. ՀԻՒՍԷԻՆՃԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՀԱՐՍԱՆԵԱՑ ՄՈՄԵՐՈՒ ԶԱՐԴԱՐԱՆԱՑ
Կ. Պոլիս, Զաքմաքճըլար Եօգուշ, Մեծ Նոր Խանի մէջ, վարի յարկ, Թիւ 47։

ՆԱԽԿԻՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՄԵԾՊՐՈՊ ՀԻՒՍԷԻՆՃԵԱՆԻ

ՀԱՐՍԱՆԵԱՑ ՄՈՄԵՐՈՒՆ փառաւոր զարդարուներովը ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ եղած սոյն վաճառատան մէջ պատրաստ կը գտնուին ամէն տեսակ մետաքս երիզ, լէմոն ծաղիկ, կրլանդ, զրդեզ, ձեռնոց, մնտուկ, արծաթապատ ափսէ և մկրատներեան հագուստ։

Անգամ մը կ'արժէ այցելել սոյն վաճառատունը տեսնելու համար ապրանաց տեսակի ճոխութիւնն ու աղնուութիւնը, և չատ մը ՅԱՆԹԷԶԻ ձեւեր մոմի կապուածներու որ ամէնէն գեղարուեստն իսկ կրնայ գոհացնել։

Մասնաւոր յանձնարարութիւնք կը կատարուին խնամքով և ճշդապահութեամբ։

ՈՒԷՍԹԴԷՐՆ

ԲԱՐԼԱՄԷՆԹՕՆԸՆ ԳԱՐԱԲԸ ՄԱԽՍՈՒՍՑԵԼԻ ԹՕՐՕՆԹՕ ՎԷ ԼՕՆՏՐԱՍ

1851Տէ ԹԷՍԻՍ ՕԼՈՒՆՄԸՇ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ԻՆԿԻԼԻԶ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՆԸ

Թազին օլունան զիյանլարրն մէճմուի	ֆունկ. լիրա	6,000,000
Մէվճուտ ագչէ վէ հասըլաթը սէնէվիյէ	» »	1,250,000
Բեասմիլէն թէէսիյէ օլունմուշ սէրմայէ	» »	410,000

Թուրքիա չիւպէսինին միւտիրի ումումիսի. ԳԱՒՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Իսթանպոլ, Պահճէ Գարբ, Անանիասի խան, Ն՝ 20, 21, 22.

Թաշրալարտա իշկիլզար վէ միւթէպէր առնընդլմագտա տը բրիՒԹԱՐ.— Շէրիմիզին էն մասրուֆ Ֆրանսզը վէ Ալման գումրանիալարը սէրմայէսի հասըլաթընա նիսպէթէն 100 % օլտուղը հալտէ Ուէսթբրընի 125 % տիր։ Իրէթ պու հագիգաթ Ուէսթբրն բագիպէրինէ թէֆէվվիգ իթմիրմէյէ էն պէօիւք թէէմնաթ տը։

ՊԱՐԳԱՆ

ԱՅՖԵԱՏԱ ՄԻԼԼԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ՃԻՐՔԷԹԻ

ՊԷՐՄԱՅԷ, ԻՀԱԹԻՒԼԱԹ ՖԻ. 750ԿՕՕՕ

1899տա մերի իւլ իճրա էօմիր սիկուրթասը պէտէլի ֆրգ.	19,534,276
» » եանկրն » » »	460,267,203
» » » » բրմի »	1,433,965

Եօմիր ինշիրինի վէ չօճուգլար իչիւն միւթէսիլ չէրանթ իլէ սիկուրթա ագտ իտէր։

Եանկրնա ֆորը հէր նէվի պինա վէ էշիա իւզէրինէ սիկուրթա ագտ իտէր։

Նոպէմպէր ֆալաբրընա ֆորը մայ, էվրադը նագտիյէ վէ վաքօր սիկուրթալարը գապուլ իտէր։

Հիսսէտարանա՝ 1896տա 18½%, 1897էէ 18%, 1898տէ 18%, 1899տա 16% թէէմթիա թէվզի իթմիշ տիր։

Շիրքէթին Պանքէրլերը (Տէրսաատէթէէ Դրէտի Լիոնէ, Լօնտրատա Անկլօ Աւստրիական Պանք, (Մօֆեատա Ֆանդ Նասիոնալ Պիլկար։

Թաշրալար իչին միւսաատա վէ միւթէպէր քէֆալէթլի ատէնթլէր արանըլըյօր ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ

ԻԼԱՆ

Միւպայիաաընա լուգում կէօրիլէն 30 թօր գալրն սէքիզ նումէրօլու բամուգ պէզ, 23 վէ 30 հազիրան 1318 թարիխլէրինտէ իլան իսթիյիտի վէճճէ միւնագասաեա գօնուլճաղընտան, իթմամընա թալիպ օլանլարրն նիւմունէ վէ չէրաիթինի կէօրմէք վէ տահա դիեաաէ մալիւմաթ ալմագ իչուն էվվէլ էմրտէ 100 տէ օն հիսսաքը իլէ թէէմինաթի նագտիէ վէ եաիսա Տէրսաատէթ Թիճարէթ Օտասը իլէ մուգավէլաթատան մուսսատտագ քէֆալէթը գավիյէլէրինի համիլէն ճումասան մասատա պէէր կիւն թէլ. վէ Բօսթա նէզարէթը մէճիսը իտարէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

6 թէմմուզ 1318

ԷՃԶԱԽԱՆԷԻ ԹԻՒՐՔԻԷ

Սիրքէճիսէ քեսֆն (Էճզախանէթիւրքիյէ) եէվմը քիւչատընտան պէրի կէսթէրտիյի ինթիգամ վէ տրգգաթատան վէ իհզար օլընան քեսֆիֆէի էտվիյէնին խալիսիյէթ վէ էհվէնիյէթինտէն տօլայը չէհրիմիզին էն միւքէմմէլ էճզախանէսի օլուպ, տիկէրլերինէ նիւմունէի իհթիսալ օլմագ չէրէֆինի իպրազ իթմէկ տիր. պու տրգգաթ վէ իհթիմամա մունզամ օլան թէէարէթ վէ նէզաֆէթ մէսէլէսի քի էճզախանէլերէճ ասըլ նազարը էհէմմիյէթէ ալընաճագ մէվատտրն պայլըճասը տը։ ամմէնին միսէլլէմի վէ տէվարը բէմիյէնին տախի մուսատտագ օլացէ՝ իւզրէ պուրատա քէմալը իլէ ճարի տիր. պու կիպի պիր թէէսիսէն պէքլէնիլէր նու խրտէմթը միսթանէսէէէ պիր իլավէի ինսանիյէթ քեարի օլմագ իւզրէ եէվմը թէէսիսինտէն չիմտիյէ գատար միւրաճաաթ իտէն պիլիմէյէ զուէֆայի խասթէկեան մէճճանէն թէտավի իթարիրմէք վէ մուալէճաթը լազրմ տախի քէզա պիլա իւզրէթ իթա իտիլմէք կիպի իհթիյար օլընան ֆէտաքեարլըգլար նազարը տրգգաթա ալընաճագ օլուր իսէ. պու էճզախանէնին խթիհալը մէնֆաաթատան զիյատէ հէմճնսինէ խրտէթ կիպի պիր ֆիքրը ինսանիյէթբերվերի իւզրինէ թէէսիս իտիլմէյ օլաուղը տէրհալ թայանն իտէրիյթէ չու թատատա օլընան հիմէմաթի մասրուֆէէէն նայի տիր քի պու էճզախանէ թարիգը թէրագգրատա գաթը տէրէճաթ իտէրէք, պու կիւնքի մէրթէպէի իհրաղ էյլէմէյ վէ պու եիւզէն տէ էրպապը միւրաճաաթրն մէմնունիյէթ վէ էմնիյէթինի վէ աթըպպանը տախի խօշնուտսինի ճէպ էյլէմէյտիր։

Մէրքէզիր էճզախանէսէ քեսֆէֆի իլէ վէ էմրազտա քէսպը իսթիհսալ թամ էյլէմէյ մէշհուրը աթըպպա հէր կիւն էվվաթը մուայէնէտէ հազրը պուլունտրգլարը կիպի զիքիր ու իհնասէ մախսուս օլմագ՝ իւզրէ տէ մուայէնէխանէլէր մէվճուտ տրը. էճզախանէտէ պուլունան ալեթթ վէ էտէվաթը ֆէնենիյէսինին միւքէմմէլիյէթի սէպեպի իլէ եէկեանէ տէնիյէտէ չայան օլան (թանիլխանէ) իսէ ճանիպը հիւքիւմէթը Մէնիյէտէն էվվրօպատա տօդուզ սէնէ թանիլ իթթիրիլտիքէն սօնրա իլգ տէֆա օլարագ քիմիակիր տիբլօմասընը իհրազ իլէ չէհրիմիզ ավտէթ իթմէյ օլան Մէքթեպը թրպիէի Շահանէ քիմիակիր մուալիմէրինտէն Տօքթօր Անէմ Հիւսէյին պէյին եէտը իգթիտար վէ քիֆայէթինէ թէսլիմ իտիլմէյ տիր. մուամալէյէն ֆէնը թանիլտէքի իգթիտարը պուրսա նասը մալիւմ իսէ, էվվրօպատատա օ տէրէճէ մարուֆ տրը, մուամալէյի պէտ-ինսանատա միհնթաճը թանիլ կէր նէ վար իսէ, անը քէմալը իհթիմալ իլէ պիթթանիլի աթըպպաեա իհզար վէ պինայէն ալէյէ աթըպպայի մուամալէյէմին իչլէրինի պիր գաթ տահա թէսիլ իթմէքտէ օլուուղը կիպի մէրի օլան մատէնի նէպաթի հէր նէվ մէվատտը տախի սուրէթը միքէմմէլէալ թանիլ վէ իհզար իթմէքտէ տիր։ 8—8

ԿԱՐԵԻՈՐ

Ակռաներու խանգարումները անտանելի ցաւեր պատճառելով ծամողութիւնը կը դժուարացընեն, ուրկէ յառաջ կու գայ ստամոքսային տկարութիւն, որուն հետեւանօք պէս պէս հիւանդութիւնք։ Հաստատուն ակռաներ ունենալու համար պէտք է դիմել իր ճարտար մասնագէտին՝ որ արհեստին ցոյց տուած նուրբ միջոցներովը խնամելով, հաստատուն վիճակի մէջ կը դնէ զանոնք։

Այս կարգէն է Բերա Աղա Ճամիի կողմը «Լիբէէմպուրկ» սրճարանին կից 124 թիւ տունը բնակող Ատամնաբոյժ ՄԻՆԱՍ Էֆ. ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ, որ իր մասնագիտական ճարտարութեամբը և ուղղամտութեամբը արդէն չատերուն համարումը գրաւած ըլլալով, իրեն դիմողները ամէն կերպով գոհ պիտի մնան։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր առաւօտէն մինչեւ երեկոյ. կիրակի օրերը ժամադրութեամբ։ Գիները խիստ չափաւոր են. աղքատներն ալ ձրի կը դարմանէ։ 8—10

Տ՞ ԿԱԼԻՆՕՍ

ԿԻԶԼԻ ԽԱՄԱԼԸԳԼԱՐ ԹԱԳԻՉԸ ԽՈՒՍՈՒՍԻսի

Կալաթատա Սանտրգէճլար ճատտէսինտէ 97 նիւմէրօլու թէտավիսանէ. սինտէ խասթալարը գապուլ էվ թէտավի իտէր։ Պէլ սօղուգլուղունուն էն չի. տիտ վէ էն միւզմին հալինտէ վէ ճատան տօլաեը զուհուր իսէն պիր յոգ իտարար եօլու իլլէթլէրինի միւքէմմէլ պուլունան տօքթէօր ԿԱԼԻՆՕՍ՝ ֆ եէնի վէ ալէա ուսուլ իլէ, հիչ ադրը հիաս իթթիրմէքսիզին, ազ միւտտէթ զարֆընտա թէտավի իտէր։ Թէրճուտիւտ իտէնէլրտէն՝ իւճրէթի խասթալըգլարընը չիֆասընտան օնրնապիլիր։

ՖՐԷՆԿԻ Ղաեէթ եէնի վէ էվրօրատա թատիպգ օլունան օն ուսուլ իւզրէ, Ֆրէնկի խասթալըգընը թամ մուվոֆգգրյեէթլէ թէտավի իտէր։ Հէր կիւն սասի 4էն10ա գատար Կալաթատա Սանտրգէճլար ճատտէսինտէ, Գարագուշ օթէլի գարշընտա ամպաճը տինքեանը իւզէրինտէ, 97 օմէրօլու թէտավիխանէսինտէ պուունուր։

ՄԻՋԱՏԱՍՊԱՆ ՓՈՇԻ

Մվվ չուզեր որ ամառ-գիշերներ
Զինքը չնեղեն անխիղճ մլուներ.
Ուստի դիմել Թող հանի,
Ի կէտիկ Փաշա Պաշի
Սուլթանիյէ Դեղարան,
Որ վարիչը Լ. Կիւմիւշեան
Տալմացիայէն յատկապէս է քերած,
Ի հանգստութիւն իր յաճախորդաց,
Ազգու փոշի մը միջատասպան,
Որպէս զի անոնք հանգիստ քնանան

ՄԱՍՆԱՃԻՐՂ

Պէշէ Գարբ թիւ 59 ծխավանատ Նշան էֆ. Օզանեան։ (Նախկին սուլ Պոզոս)։

Բերա, Կալաթա Սէրայի դէմ ծխավանատ Գրիգոր էֆ. Օհնիկեան։

Մէկ և երկու զրուշնոց փաքէթներ։ Նաև 50 տրմ.նոց փաքէթներ՝ 5 ղրշ.։ 30—17

)(232)(

ԹԵՐԹՕՆ «ՄԱՆԶՈՒՄԻԻ ԷՖԷԲԵԱՐ»Ի

ՔԱՍԻՄ

ԺԱՌԱՆԳՈՐԴԸ

ԶԷՊ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՆԵԱՆԳԻ

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԺԸ.

Կառքը երբ աղքատներու թաղը հասաւ, Օննիկ Վահէի հետ վար իջաւ կառքէն որուն դռնակը դոցելով սկսան առաջանալ օրիորդներէն առաջ չորս կողմը աչքէ անցընելու համար։ Տօլապ Տէրէի նախկին բնակիչը ցուրտին խըստութենէն ձեռուընները չիելով.

—Ամենէն առաջ ինծի նպաստ մը տալու է, բաւ ծաղրածութեամբ. ծո՛ մէկը ինծի ըսէ որ ողորմաբա՛ղ ես, ա՛ սարսախ, որ աս ձիւնին բուքին փողոցներն ես ինկեր. անոնք հարուստ են, սիրտերնին եղ կայ, քէֆ ունին ձիւնը ցուրտը չեն փնտռեր. դո՛ւն ի՛նչ գործ ունիս անոնց հետ, երբ կնիկդ զանկը զանկը կը դողայ։

—Երկա՛ն մ'ըներ. դո՛ւն ալ հարուստ ես, պատասխանեց Վահէ և տիկին Ֆլորա ձեր չնորհիւ հիմա տաք ը.դնէին առջեւ, կրակի հաճոյքը կ'ըմբոշխնէ կամ վէպ կը կարդայ թիկնաթոռին մէջ ընկողմանած։

—Ո՛վ, Ֆլորան, իմ կիրս ադ բաները պիտի ընէ, Աստուած չընէ, աչքը վեր չվերցուցած կար կը կարէ, ըսէ որ վայլէ քիչ մը։

—Ձեր չնորհիւ հանգիստ կեանք մը սկսած է հիմայ, ես գիտեմ։

—Եթէ իմ չնորհիս մնար ան ալ ողորմութիւն առնողներէն պիտի ըլլար, թող ուտէ՝, խմէ՝ օրիորդներուն կենաց աղօթէ.

Երկու երիտասարդներ խօսակցելով հասան Ֆլորայի հօր նախկին բնակարանը ուր դրացիներ փաստաբանը տեսնելով չկրցան նշանակութիւն տալ ու երեք չորս տունուոջներն ալ դրան առջեւ իջնալով վեր հրաւիրեցին։

Օննիկ ամէնէն աւելի Ակնցի Մանկասար աղային հրաւէրը նախընտրեցի՝ անոր կնոջմէն խնդրեց որ անմիջապէս սենեակը մաքրէ և անխնայ կրակ վառէ պատուաւոր հիւրեր ընդունելու համար։

Երկու երիտասարդներ տաք սենեակը ապահովելէ ետք, կառքին քով գացին ու օրիորդները վար հրաւիրեցին։

Հակառակ Լոիրոզ ու ցուրտին, իրարանցում մը սկսաւ թաղին մէջ ուր անթել հեռագիրը ամէն կողմ ցարաւծած էր անակնկալ այցելուներու գալուստը, ինչ որ նպաստաւոր արդիւնք ունենալ կ'ենթադրուէր կառքին արտաքին երեւոյթէն դատելով։

Օրիորդները մուշտակապատ վերարկուներ հագած էին, որ մինչեւ իրենց ոտքը կը ծածկէր ամբողջութեամբ։ Վահէ թեւ տուաւ Ալիսի, իսկ Ասրինէ ալ Օննիկին թեւը մտնելով մտան Մանկասար աղային բնակարանէն ներս, ուր երկու ամուսիններ իրենց զաւակներով ինչպէս նաև միւս դրացիներ փոքրիկները գրկառ և չափահասներուն ձեռքը բռնած ընդունեցին զիրենք արտակարգ ընդունելութեամբ։

Մանկասար աղան այն օր գործի գացած չէր, նկատելով որ ընելիք առուտուրը վառելիք ածուխն պիտի չբաւէ, ուստի իր ամբողջ քաղաքավարական մեթոդը այս մեծափարթամ հիւրերուն ցուցադրելու փափկանկատութեամբ բազմոցին վրայ հրաւիրեց երկու աղջիկները և տուն ամբողջ փառքը կազմող հասարակ փայտէ երկու աթոռն ալ երիտասարդներուն ներկայելով ինք տախտակամածին վրայ ծունկ չոքած նստաւ։

Տան տխուր երեւոյթէն սասիկ յուզուեցան երկու աղջիկներն ալ և անզգալի ըլլալու աստիճան փափկութեամբ նշանացի ակնարկ մը փոխանակեցին։ Ալիս մանաւանդ որ կեանքին մէջ այս աստիճան աղքատ բնակարան չէր տեսած, կը զարմանար թէ ինչպէս կեանք կանցընէր ամբողջ ընտանիք մը այս միակ սենեակին մէջ որ ամէն բանի պիտի ծառայէր։ Միլիոնատէրին զաւակը բան մը չէր տեսներ տան մէջ որ կարասի անունով որակէր։ Սենեակին ճակատը փողոցի պատուհաններուն առջեւ բազմոցի նման բան մը դրուած էր որուն վրայ խոտէ կարծր խչտեակ մը և ածիններ տպածոյէ երեսով մէկ քանի յարդէ բարձեր յարմարցուած էին, հանդերձարանի ձեւով խարխուլ կահ մը, կոտրած հայլիով, մէկ երկու խչտեակներ տախտակամածին վրայ, ուրիշ ոչինչ։

Օննիկ քիչ մը զուարճացնելու համար օրիորդները,

—Մանկասար աղան մեր հին դրացին է, ըսաւ, Աստուած պակաս չընէ չատ ազէկ մարդ է, ան ալ ամուսինն է, յարեց տանտիրուհին ներկայացնելով, աղուոր ժամանակ կ'անցուցեր՝ իրենց հետ։

Երկու ամուսիններ վերջին ծայր գոհ մնացին այս ներկայացումէն և Մանկասար աղան որ հիւրերուն գալէն ի վեր առիթի մը կ'սպասէր խօսակցութեան սկսելու։

—Աստուածպետականութիւնը ամէնքիդ ալ թէնսիրիզ պահէ, ըսաւ, չիտակը չկրցանք Օննիկ էֆէնտուն դրացնութենէն իսէ տէ «աթ վէրիւր մէյտան վէրմէզ»ին մուճիպովը «կէճ պուլտում թէզ եէմիրիսմ»ը դարձանք։

Օրիորդները բնականաբար բանի հասկնալով այս տարօրինակ լեզուէն, գերմարդկային ճիգ կ'ընէին իրենց ծիծաղը զսպելու համար, սակայն Մանկասար աղան իր ազնվականութեան անձնատուր, կը շարունակէր լեզու թափել անոնց առջեւ։

Տասը վայրկեանի չափ այսպէս խօսակցելէ ետք, Օննիկ բացատրեց օրիորդներուն այցելութեան նպատակը և խնդրեց Մանկասար աղայէն որ օգնէ իրենց այս բարեգործական պարագային մէջ

Տանտէրը արդէն քաղաքագետկ՝ թաղին կացութեան սկսաւ մէկիկ մէկիկ թուել աղքատներուն անունները, որոնք կը համապատասխանէին աղքատանմամի ցանկին։ Ամուսինը կ'օգնէր Մանկասար աղային յիշողութեան և ամէնէն կարօտները կը մատնանիշէր տխուր նկարագրութիւնը ընելով անոնց չքաւորութեան։

Աղջիկները չատ՝նց զղջացած կին ասանկ սիրակտրտուք ձեռնարկի մը սկսելնուն համար։ Ալիս կը կարծէր որ իրենց բաժնելիք դրամին դռնէ կէսը Մանկասար աղային տալ պէտք էր, բնակութեան յարմար տուն մը պատրաստելու համար խեղճ մարդուն։ Օննիկ արժանապատուութիւնը չվիրաւորելու համար տանտիրոջ, երկու ոսկի կարկառեց անոր և մտերիմ չեչտով մը։

—Այս երկու ոսկիովը տղոց չաքար կ'առնես, ըսաւ, հիմա ալ մեզի հետ կուգաս կ'երթանք ՀԷկիկ մէկիկ կը պարտինք կարօտներուն տուները։

—Նէ մինասիպէթ էֆէնտիմ, բողոքեց Մանկասար աղան, կեղծ մերժումով մը, չէքէր փարասին ինչ իճիվերս տալլի իւր, մատամաղէնները օսյոնուն տի տան ցորեկ պարի։

—Դուն ա՛ռ, ըսեր նայէ, տղաքը չաքար ուտեն նէ օրիորդներուն սիրոյը կ'ուտեսանայ։

—Մինպանաթ զապուլէնիմ անիր, Օննիկ էֆէնտի, ծառայանս հէր իր զարտ իւր սարսալնս հէրիւֆիւն մէկը կ'երեւամ իսէ տէ, «ալթուն եէրէ տիւշսէտէ բալանմազին մուճիպովը լեզիս թէքնել չեմի տար։

(Շարունակելի)